

FVB-9/2011.
(FVB-31/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Fogyasztóvédelmi bizottságának**
2011. június 7-én, kedden 9 órakor
a Képviselői Irodaház 562. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a devizahitellel rendelkező, nehéz helyzetbe került fogyasztók problémáinak rendezésére vonatkozó kormányzati elképzelésekről</i>	5
<i>Szatmáry Kristóf államtitkár előterjesztése</i>	6
<i>Balogh László (PSZÁF) hozzászólása</i>	7
<i>Dr. Juhász Zoltán hozzászólása</i>	9
<i>Szabó József hozzászólása</i>	10
<i>Dr. Baranovszky György hozzászólása</i>	11
<i>Dr. Horváth György hozzászólása</i>	13
<i>Képviselői hozzászólások</i>	14
<i>Nátrán Roland reflexiója</i>	28

Napirendi javaslat

1. Tájékozódás a devizahitellel rendelkező, nehéz helyzetbe került fogyasztók problémáinak rendezésére vonatkozó kormányzati elképzelésekről
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Simon Gábor** (MSZP), a bizottság elnöke

Szabó Zsolt (Fidesz) alelnök
Zsigó Róbert (Fidesz) alelnök
Boldog István (Fidesz)
Földesi Gyula (Fidesz)
Mágori Józsefné (Fidesz)
Örvendi László (Fidesz)
Simonka György (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Spaller Endre (KDNP)
Tóth Csaba (MSZP)
Balla Gergő (Jobbik)
Z. Kárpát Dániel (Jobbik)
Ertsey Katalin (LMP)

Helyettesítési megbízást adott:

Fejér Andor (Fidesz) Boldog Istvánnak (Fidesz)
Dr. Horváth Zsolt (Fidesz) Zsigó Róbertnek (Fidesz)
Dr. Selmeczi Gabriella (Fidesz) Mágori Józsefnének (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Szatmáry Kristóf államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Nátrán Roland helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Balogh László alelnök (Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete)
Dr. Juhász Zoltán jogi referens (Országgyűlési Biztosok Hivatala)
Dr. Baranovszky György ügyvezető elnök (Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége)
Dr. Horváth György elnök (Fogyasztóvédők Országos Egyesülete)
Szabó József alapító tag (Hiteles Mozgalom)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 3 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

SIMON GÁBOR (MSZP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Jó reggelt kívánok, köszöntöm a bizottsági előadókat, államtitkár urat és kollégáit, valamint a megjelent civil és szakmai szervezetek képviselőit. A mai bizottsági ülésünk elején jelzem, hogy a bizottság határozatképes, a kormánypárti és ellenzéki oldalon is a frakciók képviseltetik magukat, nincs akadálya, hogy a mai bizottsági ülésünknek a témáját feldolgozzuk.

A napirendi javaslat az eredetileg elektronikusan kiküldött napirend szerint alakulna, ennek a középpontjában az a téma áll, amelynek címe: Tájékozódás a devizahittel rendelkező, nehéz helyzetbe került fogyasztók problémáinak rendezésére vonatkozó kormányzati elképzelésekről, ezen kívül második napirendként az egyebek szerepel. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy a napirendet elfogadva elkezdhetjük-e a mai ülésünket. Aki egyetért a napirenddel, kérem szépen, az szavazza meg. (Szavazás.) Köszönöm szépen. A bizottság láthatólag támogatta a napirendet. Nincs akadálya, hogy a munkához hozzákezdjünk.

Tájékozódás a devizahittel rendelkező, nehéz helyzetbe került fogyasztók problémáinak rendezésére vonatkozó kormányzati elképzelésekről

Az első napirend keretében a devizahittel rendelkező, nehéz helyzetbe került fogyasztók problémáinak rendezésére vonatkozó kormányzati elképzelésekkel fogunk megismerkedni, erről egy konzultációt lefolytatni. Ennek a napirendnek a megvitatásához, ahogy ezt korábban már megszoktuk, az előadók körében a kormányzati előadók, az állami szervezetek képviselői mellett a civil érdekképviselői szervezeteknek is van lehetőségük, hogy megszólaljanak úgy, hogy előzetesen jelezték a bizottság titkárságán, hogy szólni kívánnak. Ezért menetrendben úgy gondolnám, hogy természetesen először a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről Szatmáry Kristóf államtitkár urat és Nátrán Roland helyettes államtitkár urat fogjuk meghallgatni, majd a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét Balogh László alelnök úr képviseli, őt is üdvözlöm. Kollégái szintén részt vesznek az ülésen, ha kívánnak, akkor hozzászólnak, valamint az állampolgári jogok országgyűlési biztosát dr. Juhász Zoltán jogi referens úr képviseli. Nem tudom, hogy ő már a teremben van-e. Igen. Ebben a körben önnek is adok szót, ha kíván ezzel élni. Ezt követően azoknak a civil szervezeteknek adom meg röviden öt-öt percben a szólás lehetőségét, akik a bizottsági üléshez anyagot is küldtek. Itt elsősorban most az érdekképviselői szervezetekről beszélek, Banki és Végrehajtási Károsultak Információs Irodája, Hiteles Mozgalom és a Széchenyi Hitelszövetség. Ők írásbeli anyaggal is készültek, öt-öt percben van lehetőség, hogy ezt követően szóljanak, az állandó meghívott civil szervezetek közül pedig jelezte dr. Baranovszky György és dr. Horváth György elnök úr, hogy szólni kívánnak. Szerintem őket még öt-öt percben meghallgatjuk, és utána lefolytatjuk a bizottsági vitát.

Ez azt jelenti, hogy egy gyors tárgyalási menetben a témát fel tudjuk dolgozni, és a végén a bizottság a maga véleményével egyetemben talán tud ajánlásokat megfogalmazni a kormányzati szereplők számára. Ha élni kívánunk ezzel a lehetőséggel.

Mindezeket követően, ha megengedik, megadom a szót előadóinknak. Természetesen nem időkeretben, de kérem, hogy koncentráljanak elsősorban az adott témára, elsőként a jegyzőkönyv számára is mondom, hogy Szatmáry Kristóf államtitkár úr fog szólni. Államtitkár Úr! Öné a szó, tessék parancsolni!

Szatmáry Kristóf államtitkár előterjesztése

SZATMÁRY KRISTÓF államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen. Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Megpróbálom valóban röviden, inkább csak kiegészíteni az írásban kiküldött anyagot, hiszen, gondolom részben a tegnapi sajtóból, meg a múlt heti bejelentés óta a bizottság tagjai, illetve az érintettek is értesültek az otthonmegőrzési akcióterv részleteiről. Mielőtt az otthonmegőrzési akcióterv részleteit elmondanám, annyit engedjen meg a bizottság, hogy néhány adattal a kialakult helyzetet, amit kezel ez az akcióterv, próbáljam bemutatni.

2011 március végén a magyar háztartásoknak a hitelintézetek, illetve a szövetkezeti és egyéb pénzügyi vállalkozások felé való hitelállománya elérte a 9200 milliárd forintot. Harmadát teszi ki, a bruttó hazai terméknek az egyharmadára eső összeget jelent ez, melynek sajnos a kétharmada deviza alapú hitel. És ezen belül is jellemzően a jelzáloggal fedezett lakossági hitelek vannak. A teljes hitelállomány 85 százaléka svájci frank alapú, tehát jól látszik, hogy az elmúlt 6-7 évben kialakult tartozásstruktúra nagyon-nagyon sok veszélyt rejtett magában. Itt annyit azért el kell mondani, hogy lényegében a lakosság devizában való eladósodása 2004-től indult meg. Lényegében összehozható azzal a fejleménnyel, hogy a korábban forint alapú támogatott lakáshitelek rendszere leépült a 2000-es évek közepére, és a kormányzatnak és a bankoknak egy közös hibás politikája eredménye volt, a bankoknak egy felelőtlen hitelezése, a politikának pedig a veszély fel nem ismerése és nem kezelése eredményezte azt, hogy a teljes hitelállomány kétharmada-háromnegyede devizában keletkezett, vagy devizaalapúvá vált 2004-től kezdődően. Ugye a devizában való eladósodottság legnagyobb kockázata az árfolyamban van, és pontosan látszik az is, hogy az árfolyam elmozdulása miatt körülbelül a teljes állomány 27 százaléka került valamilyen késedelmes fizetésbe az elmúlt időszakban. Itt igazából 90 napos késedelmén belül van a teljes állomány 17 százaléka és 90 napon túl ennek a tíz százaléka.

Ami a konkrét ingatlanokra vonatkozó adat, nem mondanám el az összes részletet, esetleg, ha van kérdés, akkor elmondom, de egy biztos, hogy ma a késedelmes fizetés körülbelül százezer ingatlan szerződését érinti. Egyébként 2002-től folyamatosan nőttek a hiteltörlesztési terhek, a régióban a legnagyobb mértékben egyébként Magyarországon. 4,4 százalékról 11 százalékra és 2009 első negyedévére ez 14 százalékra emelkedett. Ez az örökölt helyzet, amit az egy éve kormányon lévő gazdaságpolitika próbál kezelni. Ugye ennek legalábbis már két lépcsője vagy két állomása volt.

Az egyik maga a szerződéses jogviszonyok rendezése még a tavalyi év folyamán, ahol is a bankok hitelezési feltételeit szigorította meg a kormányzat, a második lépés pedig a moratórium elrendelése volt. Ez utóbbi esetében teljesen egyértelmű volt, hogy ez hosszú távon nem fenntartható rendszer. Egyrészt azért, mert a teljes bankrendszer működését hosszú távon ellehetetleníti. Lényegében az egész lakáspiacot olyan helyzetbe hozza, hogy a kitörés, az ellépés lényegében nem lehetséges, és a bankrendszer esetleges megingása pedig az adófizetők, a rendesen törlesztők és a hitellel nem rendelkező állampolgárok számára jelenthetett volna ugyanolyan kockázatot, mint akár az ír válságnak a kezelése, ha csak itt nemzetközi példát akarok felhozni. A kormányzat az év eleje óta folyamatosan tárgyal a Bankszövetséggel azzal kapcsolatban, hogy olyan megállapodás szülessen, amely alapja a hármas felelősségvállalás.

Tehát egyrészt a bankokra, nem megkerülhető módon a hitelt felvevőkre és harmadrészt pedig a kormányzatra hárítja ennek a problémának a költségét. Tehát itt egy hármas megosztás lebegett a felelősség tekintetében a tárgyalások folyamatában a megoldási javaslatok tekintetében. Lényegében a moratórium július 1-jével lejár, tehát volt egy olyan sürgető szempont is, amely az ez időpontig való megállapodást szükségessé tette. Az otthonteremtési akcióterv, amit a Bankszövetség is elfogadott, öt pontból áll. Ezt az öt pontot a bizottság megkapta, én ezt nem részletezném, lényegében az öt elem egyike, ami

legfontosabb, az a rögzített, a svájci frank, az euró és a japán yennek a rögzített árfolyama, 180-250 és 200 forintos szinten. Ez 2014. december 31-ig fixálja a törlesztő részleteket, és egy gyűjtő számlára kerülnek az előlotti összegek, és forintban kerülnek a továbbiakban elszámolásra. Ez egy opcionálisan választható lehetőség a hitelfelvevők számára. Ezt kiegészíti egy kamattámogatási program a 90 napon túli tartozások tekintetében, amely lényegében egy 3,5-es kamattámogatással együtt járó. Ha valaki eladja a nagyobb ingatlanát és egy kisebbbe költözik, erre az esetre vonatkozó állami támogatást jelent. Ezt kiegészíti, aki ezzel sem tud élni, a nemzeti eszközközvetítő társaság felállítása. Ez két feladatot látna el a jövőben. Egyrészt a helyi önkormányzatokkal együttműködve bizonyos esetekben megvásárolhatja a bankoktól a jogosultak ingatlanát, amit a továbbiakban bérlőként tudnának visszabérelni az ott lakók, illetve akik számára ez sem elérhető, ott pedig a bajba jutott családok számára egy új otthonok építésében a közmunkaprogrammal összekötve lenne egy olyan lehetőség, hogy ne maradjanak fedél nélkül a családok.

Ezzel párhuzamosan a kilakoltatási moratórium feloldásra kerül, de nem egyszerre és nem tömegesen, hanem egy jól ütemezett módon, lényegében az idei év október 1-jéig csak a 30 millió forintnál nagyobb ingatlanok és a 20 millió forintnál nagyobb tartozások tekintetében lehet árverezni, onnantól kezdve pedig negyedévenként egy bizonyos százalékát lehet csak árverezni a lakásoknak, és ez kiegészülne az euró alapú hitelezés viszonylag szigorú korlátok közötti visszaállításával. Ezt tartalmazza az otthonvédelmi akcióterv, és bízunk benne, hogy ez döntően az érintettek döntő többsége számára egy megnyugtató megoldást eredményez. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr a kiegészítő gondolatokat. Balogh László úrnak adnám meg a szót a PSZÁF részéről.

Balogh László (PSZÁF) hozzászólása

BALOGH LÁSZLÓ alelnök (Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete): Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Azt hiszem, az államtitkár úr nagyon részletesen és alaposan összefoglalta azokat az okokat és előzményeket, amelyek alapján ez a nagyon sajnálatos helyzet a devizahitelek problémájával kialakult. Nem túlzás azt állítani, hogy a magyar bankrendszer, a pénzügyi rendszer és a pénzügyi fogyasztóvédelem egyik legsúlyosabb hagyatéka kifejezetten a devizahitelek problémája.

Én talán csak egy elemet tennék még ahhoz hozzá, amit az államtitkár úr felsorolt, hogy vannak a térségben olyan országok is, ahol a devizahitel problémáját nem is ismerik, gondolok itt Csehországra, és ennek például az az oka, hogy a megelőző tíz évben olyan fegyelmezett fiskális politika, alacsony költségvetési hiány és ehhez kapcsolódó alacsony jegybanki kamatok tudtak társulni, ahol a cseh kollégák, amikor feltesszük nekik a kérdést, hogy a devizahitel hogy is van nálatok, nem is értik a kérdést, mert a hitelezés magától és automatikusan csak cseh koronában történt. Nálunk nem így volt, és ezt örököltük meg. Ez egy nagyon súlyos probléma. Súlyos probléma az a tömeges késedelmes fizetőképesség vagy fizetőképtelenség, amiről az államtitkár úr beszélt, ami tíz százalék fölött van a jelzáloghitelek esetében a lakossági körben. A bankoknak is ez persze probléma, mert tömeges értékvesztést kell képzelnük, tehát az ő működésük is sok tekintetben nehezzé válik, de a legsúlyosabb az, hogy egyesek, akik hiteladósokká váltak, egzisztenciális fenyegetettségbe kerülnek, és azt gondolom, hogy ezt a három problémát egyszerre kell kezelni.

Számos lépés már történt, de ebbe most nem mennék bele, inkább a nemrégiben bejelentett csomaggal kapcsolatban szeretnék felügyeleti szempontból néhány gondolatot megpendíteni. Először is természetesen a felügyelet üdvözli, hogy ez a megállapodás létrejött, létrejöhett, azt gondolom, ez egy nagyon nagy lépés, elsősorban azért, mert azt a fajta bizonytalanságot és átmenetiséget, amely a moratórium kapcsán kialakult, szabályozott

keretek, rendezett keretek közé tereli, és kibontakozást, megoldási lehetőségeket kínál különböző élethelyzetekben lévő hiteladósok számára is és kalkulálhatóvá teszi a helyzetet a résztvevők számára.

Természetesen mint hallottuk, a részletek kidolgozása tart, a részletes jogszabályok megismerésével még egy rövid időt várnunk kell, de amit ma tudunk, talán arra kell felhívni a figyelmet, és a felügyelet ezt fogja tenni, hogy attól az illúziótól óvnunk kell mindenkit, hogy ez egy csodaszer és mindenkinek egyformán megoldást kínál. Tehát nem csodaszer és nem minden betegségre jó, de azt gondoljuk, hogy a hiteladósok között egy igen széles körnek valóban, és különösen a nehéz helyzetben lévőknek valóban reális alternatívát kínál arra, hogy fizessenek vagy a problémájukat így vagy úgy meg tudják oldani. De néhány kulcsszó azért van. Ezek önkéntességen alapuló döntések lesznek természetesen és a döntés meghozatalának felelőssége végső soron a hiteladósokon lesz. De ahhoz, hogy ezt a döntést felelősen meg tudja hozni, ezért minden információra, minden előnyre, hátrányra, következményre az ő figyelmét fel kell hívni, legyen szó egyébként arról a bankról vagy intézményről, akivel hitelkapcsolatban, szerződéses kapcsolatban áll, és egyébként a hatóságoknak is, nekünk a felügyeleten is ez lesz a dolgunk.

Tehát a megoldás mindig testreszabott lesz, és valóban az egyéni élethelyzettől függő előnyök és hátrányok mérlegelésével kell ezt lebonyolítani. Mi azt látjuk, hogy elsősorban az árfolyamrögzítés, az átmeneti árfolyamrögzítés azoknak enyhíthet, akik ma már abba a helyzetbe kerültek, hogy a megnövekedett törlesztő részletek mód felett kifizítették a lehetőségeiket, ezek nagyon nagy terhet jelentenek nekik, és átmenetileg fizetési könnyebbséghez, átmenetileg oxigénhez kell hogy jussanak, és annak reményében, hogy az élethelyzetük 3-4 év múlva valamelyest jobb lesz, többek között azért, mert a gazdasági növekedés megindul, mert több munkahely lesz, mert munkanélküliből újra munkavállalóvá válhatnak, rendeződhet a helyzetük és tudják ezeket a részleteket akkorra majd rendezett körülmények között vállalni.

Nem mennék bele annak részletezésébe, de azt gondolom, az is nagyon fontos, hogy akik – hogy úgy mondjam – a legkritikusabb helyzetbe kerültek, ott is állami kamattámogatás révén egyrészt, kisebb lakás vásárlására nyílik lehetőség, a másik oldalon pedig, akiknek már ez sem alternatíva, ott a nemzeti eszközkészlet által előrevetített megoldások kínálnak kibontakozást úgy, hogy az egzisztenciájuk végérvényesen ne kerüljön veszélybe. De a kommunikáció, és ezt itt kívánám aláhúzni, nagyon fontos lesz. Tehát az ügyfélnek, a hitelesnek bármilyen döntést is hoz, maximálisan informálnak kell lennie. Még egyszer hangsúlyozom, hogy a végső döntés az adós kezében lesz, hogy melyik alternatívát választja, és azt is tudatosítanunk kell, hogy bármilyen döntést is hoz az illető hiteles, minden döntésnek vannak következményei és ezeket a döntéseket tudatosan érdemes vállalni.

Mi magunk a felügyeleten, amint a részletszabályok ismertté válnak, már most gondolkozunk azon, hogy egyrészt egyfajta kisokost próbálnánk összeállítani pontosan ezen információk taglalása érdekében. Valószínűsíthetően egy ilyen minikalkulátort is elhelyeznénk a felügyelet honlapján, amelyre mindenki személy szerint a saját konkrét szerződéses adatait beütve egy orientatív kalkulációt kaphat arról, hogy a fennálló tartozástól függően, körülbelül az ő esetében a védett árfolyamra való átállás mit jelentene, és egyébként adott esetben a későbbiek során milyen megnövekedett terheket jelenthet számára és milyen kibontakozást, és mi természetesen a felügyelet bankokat, hitelnyújtó intézményeket is arra fogjuk sarkalni a magunk eszközeivel, hogy ők maguk is ilyen kalkulátorokat helyezzenek el a honlapjukon immár a konkrét szerződéses konstrukcióhoz kötődően, és egy olyan akcióprogramot, menetrendet dolgozzanak ki, hogy lényegében minden adóssal, aki ebben a körben érintett lehet, le tudjanak ülni, és nagyon részletesen, nem feltétlenül elkapkodva, de addig, amíg ez az átszerződési lehetőség fennáll, objektíven és az előnyöket-hátrányokat bemutató tudják tájékoztatni őket a lehetőségekről.

A mi ügyfélszolgálatunk és egyébként a civil szervezetekkel nemrégiben indított közös vidéki tanácsadó hálózatunk is – azt gondolom, hogy – egy olyan információs pont lehet, ahol szakemberek tudnak részletekről tájékoztatást adni, hogy tényleg informált, tudatos döntést tudjanak az adósok hozni, hogy melyik számukra az optimális megoldás. És azt is meg kell említenem, hogy a mai jogszabály szerint is vannak még ezen kívül olyan alternatív lehetőségek, például az ügyfél már ma is kérheti, hogy öt évvel hosszabbítsák meg a futamidejét a hitelszerződésnek, ha ezzel terheik könnyülnek, és ezt díjmentesen, költségmentesen az adott bank köteles elfogadni. Tehát még egyszer összefoglalva, azt gondoljuk, hogy ez egy jelentős előrelépés, amely a kormány és a Bankszövetség közötti megállapodás részeként létrejött, nyilván van egy sor olyan eleme, ami még részletes kidolgozást és továbbfejlesztést igényel, de mindenképpen az előrekiszámíthatóság, a legnehezebb helyzetben lévők helyzetének a könnyítése mint valós lehetőség, rendelkezésre áll. Nagyon fontos, hogy ezeket nagyon testre szabottan, nagyon konkrét, egyedi szerződésekre vonatkoztatva legyen módjuk megismerni az ügyfeleknek, hogy informált, alapos, körültekintő, felelős döntést tudjanak a bankokkal együtt hozni. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Én köszönöm a kiegészítést. Ha élni kíván a lehetőséggel, megadom a szót dr. Juhász Zoltán jogi referens úrnak, az állampolgári jogok országgyűlési biztosát képviselőnek.

Dr. Juhász Zoltán hozzászólása

DR. JUHÁSZ ZOLTÁN (Országgyűlési Biztosok Hivatala): Tisztelt Bizottság! Nagyon röviden szeretném csak kiegészíteni annak a kiadványnak a tartalmát, amelyet önök is megkaptak. 2010-ben ugyanis az országgyűlési biztos úr pénzügyi-jogi projekt keretében vizsgálta meg a pénzügyi szolgáltatásokkal összefüggő fogyasztóvédelmi kérdéseket.

Annyit szeretnék megjegyezni, hogy az ombudsman hatásköre igen korlátozott mértékben terjed ki magukra a pénzügyi szolgáltatókra, tehát a bankokra, ellenben a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete egyértelműen a hatáskörébe tartozik, úgyhogy igazából a fogyasztóvédelmi rendelkezések érvényesülését tudtuk megvizsgálni ebben a projektben is, illetve abban a jelentésben is, amit szintén eljuttattunk – tudomásom szerint – a bizottsághoz. Mi azt szeretnénk kiemelni, hogy 2008-tól növekedtek meg a hozzánk érkező, e tárgyba vágó panaszok. Most a közelmúltban, ebben az évben érdekes módon radikális csökkenés következett be, a mi vizsgálataink azt tárták fel, hogy a fogyasztóvédelem területén jelentős előrelépés történt, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének a fellépését is megvizsgáltuk. Természetesen még ezt is lehet fokozni. Mi, amit kiemelten fontosnak tartunk, az a tájékoztatási kötelezettség az adósok, illetve a fogyasztók felé, és ahogy ezt az alelnök úr is elmondta, ennek a mentőcsomagnak a kommunikációja is ebből a szempontból nagyon fontos, hogy olyan helyzetbe hozzuk az adósokat, hogy választani tudjanak. Ehhez pedig érdemi és legfőképpen úgy látjuk, hogy közérthető tájékoztatásra lenne szükség. A hatályban lévő jogszabályok a szerződéskötés folyamatában is, illetve a késedelembe esés esetére is rendkívül sokféle tájékoztatási kötelezettséget írnak elő a bankok számára. Ez adott esetben már éppen az érdemi és követhető tájékoztatás rovására is mehet.

A szerződéskötés folyamatában a kockázatfeltáró nyilatkozatok mechanikus aláírása nem feltétlenül vezet oda, hogy teljes körűen tájékozódni tud az ügyfél, hogy milyen kockázatokat rejt egy-egy konstrukció. Azt azért el kell mondanom, hogy e gazdaságpolitikai döntés folyamán a mi véleményünket nem kérték ki, nyilván ez nem is tartozik az ombudsman feladatkörébe, a részletszabályok elfogadását követően, hogyha lesznek ilyen panaszok, vagy esetleg hivatalból a gyakorlati érvényesülését tudjuk megvizsgálni, szigorúan a hatásköri szabályok keretei között. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa kiemelten

fontosnak tartaná a pénzügyi kultúrának a fejlesztését, ami nem feltétlenül szabályozási kérdés, ugyanis, hogyha ezen a területen nem történik pozitív elmozdulás, akkor ez a helyzet újra kialakulhat, tapasztalatunk szerint ugyanis nemcsak a lakáshitelek vezethetnek lakóingatlan elvesztéséhez, hanem például a fogyasztási gyorskölcsönök is. Tehát valószínűleg ezen a területen is kellene valamilyen pozitív elmozdulást elérni. Igazából csak ennyit szerettem volna összefoglalni, a részletes információkat ebben a kiadványban, illetve a jelentésünkben megtalálják. Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget.

ELNÖK: Én köszönöm szépen a kiegészítést. Most öt-öt percben szót adnék az érdekképviselői szervezetek képviselőinek, aki élni kíván ezzel a lehetőséggel. Hiteles Mozgalom, Szabó József urat láttam, nem tudom, a Széchenyi Hitelszövetségtől van-e valaki... Nem látok ilyet. A Banki Végrehajtási Károsultak Információs Irodájától sem látok senkit. Szabó úr, akkor önnek adnék öt percet, és utána Baranovszky úrék fognak következni, azzal ezt a kört lezárjuk, és a bizottság tagjai a saját hozzászólásukkal elindíthatják a vitát. Tessék parancsolni!

Szabó József hozzászólása

SZABÓ JÓZSEF (Hiteles Mozgalom): Köszönöm szépen. Üdvözlök mindenkit, köszönöm szépen a meghívást. Azért hoztuk létre a Hiteles Mozgalmat, hogy a témával kapcsolatban a tényekkel megismertessük a döntéshozókat, a parlamenti képviselőket, illetve kölcsönösen oda-vissza információkat tudjunk egymásnak átadni. Meglátásunk szerint a tényeket és a valóságot kell megismerni, világnézettől, politikai beállítottságtól függetlenül, ezt követheti az út kiválasztása, jobb, bal, liberális, zöld, fenntarthatóság szempontjából attól függően, hogy ki milyen frakcióban ül, milyen a beállítottsága. A jelenleg ismertett megoldások vagy azt tükrözik, hogy az állampolgárok választott képviselői, illetve a kormánytagok nincsenek tisztában a valósággal vagy pedig cinikusan, tettüket palástolva a pénztökének kedvezően elárulják a Magyar Köztársaság állampolgárait. Az utókor majd eldönti ezt, megállapítja minden egyes parlamenti képviselő felelősségét.

Kezdeményeztük egy parlamenti bizottság létrehozását, itt a Fogyasztóvédelmi bizottságnál, az elnök úr a képviselőtársaival ezt támogatta, sajnos a kormánypárti képviselők nem engedték, hogy a plenáris ülés szavazzon erről a felállítandó bizottságról. Az lett volna a feladata, hogy húsz, kilakoltatással végződött kölcsönügyletet a szerződéskötéstől kezdve a rendőrség beavatkozásáig megvizsgáljon, megnézzék, hogy a jogszabályok megfelelnek-e a nemzetközi előírásoknak, minden állami hivatal, szervezet, akihez esetleg a hiteles fordult, megtette-e határidőre a szükséges lépéseket, a bankok elvárható módon, segítőkészen álltak-e hozzá az ügyfél problémájához. Ezeket szépen leírtuk, sajnos ebből a bizottságból nem lett semmi.

A devizahitelezés területén úgy véljük, hogy nem működik a fogyasztóvédelem megfelelően, a PSZÁF vizsgálat nélkül sorra dobja vissza a bejelentéseinket hatáskör hiányára hivatkozva. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa korábban megállapította, hogy rivalizálás folyik a PSZÁF és a Gazdasági Versenyhivatal között, és a panaszokkal érdemben nem foglalkozik senki. Jelenleg is ott tartunk, hogy a bankok nem állnak szóba az ügyfelekkel, per esetén bírósági tárgyalásokon gyakran nem jelennek meg, írásos megkeresésekre, kérdésekre, információkérésre hónapokig nem reagálnak, leginkább, hogyha válaszolnak is, semmitmondó válaszokat adnak.

Az írásban beadott anyagunkban leírtuk, hogy évente csak a deviza-lakáshitelek kapcsán 110-160 milliárd forint áramlik a bankokhoz, a hitelfelvevőktől. Ez a plusz teher ahhoz képest, amikor felvették a hitelt. Ez, hogyha nézünk egy tízéves időtartamot, 1000-1500 milliárd forint. 1000-1500 milliárd forint! Nem akarom hasonlítani most a MOL megvételéhez, de két MOL-csomagot meg lehet ebből a pénzből vásárolni.

Az utóbbi napokban felmerült az, hogy ez egy rossz termék. Valóban, ez egy rossz termék, mindannyian érezzük, az összes kockázatot, a hitelfelvevőkre terheltek a bankok, ahogyan Szatmáry úr is elmondta, a bankok felelőtlenül hiteleztek. A bankok úgy hiteleztek felelőtlenül, hogy minden felelősséget rátettek a hitelfelvevőkre.

Leírtuk az írásos anyagban is, hogy jelenleg a hitelfelvétel állapotához képest közel kétszeres már a törlesztés. Ezt hosszú távon nem tudja egy család kigazdálkodni. Mindenki feléli a tartalékait, mindenki szűkíti a kiadásait, ezt szintén leírtuk az írásos anyagban.

Most arról folyik az egyezkedés még a bankszövetség és a kormány között, hogy a további évekre hogyan lehet a bankadót kiterjeszteni. Mi ezt úgy véljük, hogy azon a pénzen akar a kormányzat osztozni a bankokkal, amelyeket tőlünk csálnak ki, amelyeket tőlünk szedtek ki. Hogyha megállapítják a kormánypárti parlamenti képviselők is, hogy a bankok visszaéltek az erőfölénnyel, hogy a bankok csalárd szerződéseket kötöttek, akkor miért nem kapnak a devizahitelek kárpótlást? Miért nem kártalanítják azokat a hiteleket, akiket ilyen módon a bankok gyakorlatilag tönkretesznek?

Hiányolunk az ismertetett tervekben olyan, többször elhangzott megoldásokat mint például a magáncső, hiányoljuk a szociális intézkedések létrehozatalát. Gyakorlatilag, ahol kilakoltatások folynak, megjelenik a gyámhivatal és úgy kell kiragadni a munkatársaik kezéből a gyerekeket, nehogy elvigyék őket. Erről egy szó sincsen.

Nem értjük, hogy miért kell különbséget tenni hitelfelvevő és hitelfelvevő között. A bankok viselkedése ugyanúgy hátrányosan érinti a devizahiteleket, függetlenül attól, hogy jelzálogról van szó, szabad felhasználású hitelről van szó. A bankok, hogyha lehetőségük volt, egyfolytában terelték át az ügyfeleket arra, hogy szabad felhasználású hitelt vegyenek fel a lakáscélú helyett. Nagyon sokan a vállalkozásukhoz vettek fel hitelt, mert nem tudtak hozzáférni azokhoz az állami uniós pályázatokhoz, gépeket, eszközöket vásároltak, bejött a világgazdasági válság, nem megy a szakmájuk, nem tudnak belőle megélni, nem tudják törleszteni a duplájára növekedett terheket.

Végül úgy érezzük, hogy a kormány jelenleg bünteti a szocialista kormányzat alatt hitelt felvevőket. Az Orbán-kormány idején a kamattámogatott hitelt felvevők a mai napig is megkapják a költségvetésből a 100-120 milliárd forintos kamattámogatást. Jelenleg az ugyanolyan nagy problémában lévő hitelek pedig gyakorlatilag semmit nem kapnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, Szabó úr. Hozzászólásával biztos, hogy hozzájárult a vita kiterjedéséhez. Még két civil hozzászóló jelezte előzetesen, hogy élni kíván a lehetőséggel. Baranovszky György és dr. Horváth György úr. Szerintem ilyen sorrendben kérem önöket, hogy egy rövid 5-5 percben szóljanak ők is hozzá, és utána kinyitjuk a vitát, és meg tudjuk az előttünk álló dolgokat beszélni. Tessék parancsolni!

Dr. Baranovszky György hozzászólása

DR. BARANOVSZKY GYÖRGY (Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége): Tisztelt Fogyasztóvédelmi Bizottság! Tisztelt Képviselő Urak, Megjelentek! Az idő, az elmúlt öt perc átírta, amit szerettem volna elmondani, de öt percben próbálom egy picit a rendszer komplexitását megmutatni és kicsit vázolni.

Szóval azért itt valaki, lehet, hogy tévhitben van a tekintetben, hogy most ki követett el hibát vagy ki nem. A fogyasztóvédelem tekintetében mint ahogy a PSZÁF elnöke is elmondta, Balogh úr, az elmúlt évben a pénzügyi fogyasztóvédelem igen-igen hozzá tett ahhoz, hogy a fogyasztók életminősége változzon, jobb legyen. Az elmúlt egy év fogyasztóvédelmének a folyamatára nem lehet azt mondani, ami történt, mint amit az előzőekben hallhattam, hogy itt most a jelenlegi kormányzat - a fogyasztók nevében mondom - valami fogyasztóellenes magatartást végezne, vagy jogalkotásba kezdene. A rendszer

komplexitásához nagyon egyszerű példát tudok mondani, amikor vesz mondjuk egy műszaki terméket a fogyasztó, akkor, hogyha hibás teljesítés van, különböző jogai vannak. A fogyasztóvédelem a hitelezés tekintetében nagyon egyszerű történet. A bank nyújt valamit, általában pénzt, mindig pénzt, és azt vissza kell fizetni.

2002-től elindult egy folyamat, amely tekintetében a jogszabályok, illetőleg a szerződési feltételek nem a fogyasztóknak voltak kedvezően beállítva. A hitelintézeti törvénynek a 112. §-ára nagyon sokáig, évekig, még az eseti fogyasztóvédelmi bizottság előtt is lőttünk, olyan rossz jogszabályi környezet volt, maga után vonta azt a helyzetet, hogy a fogyasztók, amikor elkezdtek fizetni a törlesztő részleteket, akkor mivel szembesülhettek. És akkor egy kis történelem: ugye először nem azzal kezdődött a probléma, hogy az árfolyam-ingadozás alapján megemelkedtek a törlesztő részletek, hanem azzal kezdődött a probléma, hogy a bankok szerződészerűen, mert jogszabályi lehetőség is volt rá, egyoldalúan megemelték a kezelési költségeket. Itt indult az első probléma. Ezt követően pedig az árfolyam-ingadozások alapján eljutottunk odáig, hogy kezelni kell valamilyen szinten, és nem biztos, hogy ez fogyasztóvédelmi kérdés. Eljutottunk odáig, hogy szociális kérdéssről kell beszélni, a fogyasztóvédelmet a szociális kérdéssel nagyon nehéz összehozni. Bár ugye valakinek ezt fel kellett vállalnia. A bank mint banküzem, szerintem nagyon bonyolult rendszer. Senki ne higgyen abban, hogy a bankok, illetőleg majd a kormánynak az együttes közös fellépése segíteni fog a fogyasztóknak. Nem fognak a jogszabályok úgy változni egyébként a tekintetben, hogy minden esetben fogyasztót védő rendelkezések szülessenek. De azt ki kell mondani, hogy az elmúlt egy év tekintetében a fogyasztók érdekében a kormányzat megtette azokat az elvárható lépéseket, amely a fogyasztók szempontjából esetleg segítséget nyújthatnak vagy nyújtani fognak. Mert azt is megtehetette volna, hiszen Magyarország nem szocialista ország, hanem piacgazdaságra épült ország, szerződések diktálnak.

A szerződések alapján nagykorú állampolgárok írták alá azokat a szerződéseket, amelyek tekintetében volt egy szerencseelem, és ezt a szerencseelemet mindenki úgy vette le, hogy nem nyert a lottón. Magyarul megemelkedtek a törlesztő részletek. De a szerződések élnek. Ebbe lép be egyébként a kormányzat olyan szempontból, amivel biztos, hogy egyébként problémákat fog generálni, és itt szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy ezt a kérdéskört nagyon nehezen lehet majd kezelni, hiszen hiába tesz meg mindenki a szakmában a tekintetben mindent, hogy a fogyasztókat védjük, 2014-2015-től nem lehet tudni, hogy hogy lesz a forint árfolyama.

Tehát ez egy magunk előtt görgetett probléma lesz majd, de az kétségtelen tény, hogy az elmúlt időszak tekintetében – 2010-ben - a bíróságok megállapították azt, hogy a bankok nem tisztességtelenül járnak el, a kezelési költségeket egyoldalúan módosíthatták, merthogy olyan jogszabályi környezet volt. E tekintetben lépések történtek, és pontosan egy évvel ezelőtt tette meg ez a kormány nagyon helyesen azokat a lépéseket, hogy nem lehet egyoldalúan szerződési feltételeket módosítani. Ugyanakkor a Gazdasági Versenyhivatal mindent megtett annak érdekében, hogy a tisztességtelenül díjakat emelő bankokat megregulázza, de a legutóbbi panasszal úgy kellett szembesülni egy békéltető testületi ügyben, hiába állapította meg a Gazdasági Versenyhivatal az OTP tekintetében, hogy tisztességtelenül járt el, volt egy kötelezettségvállalás a bank részéről, amely azt mondta ki, hogy a bank nem fogja emelni a szerződésben meghatározott kezelési költségeket önállóan. Mit csinált a bank, az OTP? Fogta, és a saját jelzálogbankjával együttesen kezdtek el hitelezni, és onnantól kezdve, mivel a kötelezettségvállalásban nem volt az benne, hogy együtteség, megemelték a díjat. Nagyon sok fogyasztó szembesült ezzel.

A jogalkotás és a jogalkalmazás területén álló személyek, azt gondolom, hogy mindent megtesznek és meg is tettek ennek érdekében, és ezért, hogyha azt szabad mondani a fogyasztók nevében, mert azért persze tudom nagyon jól, hogy a fogyasztókat képviseli más szervezet is, aláírt szerződések tekintetében már maga az a nagy csoda, és köszönjük meg,

hogy az állam mint állam a piacgazdaság tekintetében bele mer nyúlni. A belenyúlás sajnos biztos, hogy problémákat fog okozni, ezt kell majd ezeknek a jogszabályoknak pontosan rendeznie, hogy ne legyenek nagyobb gondok, hiszen az a több százezer fogyasztó lakos, akinek sajnos ott van egyébként a Damoklesz kardja a fejük fölött, minden bizonnyal kopogtatni fognak még akár a Fogyasztóvédelmi bizottság ajtaján vagy akár a parlament más bizottságának az ajtaján. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dr. Horváth György elnök úrnak adom meg a szót.

Dr. Horváth György hozzászólása

DR. HORVÁTH GYÖRGY elnök (Fogyasztóvédők Országos Egyesülete): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Jelenlévők, Államtitkár Úr!

Egy kicsit annyiban árnyalnám a képet, hogy én megnéztem, hogy az egyesületünkhöz érkezett bejelentések panaszok közül tízből kilenc a devizahiteles probléma. Tehát azt kell hogy mondjam, hogy ugyan fogyasztóvédelmi ügy, de az egyesületünk véleménye szerint ez társadalompolitikai kérdés. Nem kifejezetten és csak fogyasztóvédelmi ügy. Fogyasztóvédelmi szempontból formailag nem sokat tudunk kezdeni az ügyfelek panaszaival, hiszen van egy aláírt szerződés, ott van, hogy az ügyfél mindenféle tájékoztatást megkapott, többek között a devizahitel-felvétel kockázatairól is. Ezért én egy kicsit szkeptikus vagyok a tekintetben, hogy a tájékoztatás, amennyiben a hangsúly ezen van, ahogy itt hallottuk, elegendő lesz-e a későbbiekben. Véleményem szerint kevés. Ugyanis tájékoztatást addig is kapott az ügyfél, kérdés, hogy milyet, kitől, és ezt a tájékoztatást ő egyáltalán megértette-e. A probléma az, hogy a devizahitelesek egy jelentős része alapvető pénzügyi ismeretekkel sem rendelkezik. Hiába van internetes kalkulátor, hiába van lehetőség, a médiában lehet nézni, hogy az ingyenes napi reklámújság a legolvasottabb napilap. Tehát nagyon nehéz a fogyasztókhoz azt az információt eljuttatni, ami alapján felelősen és megalapozottan dönthetnek. Most megint az lesz, hogy neki kell majd döntenie. Egyszer már döntött hibásan.

Tehát mi azt gondoljuk, hogy igenis szükség lenne a már említett egyéni vagy családi csőd intézményét végiggondolni, és egy kicsit kivenni az egyén lehetőségéből a döntést, persze önkéntesség alapján, de gyakorlatilag azt gondolom, hogy amíg látható, hogy a fogyasztók miért fordulnak az egyesületekhez, mert várják valakitől, hogy helyettük döntsön, és megoldja a problémájukat.

Na most egy egyesület ezt nem vállalhatja magára. Viszont abban az esetben, hogyha látható, hogy a fogyasztó nem képes – most ezt kell hogy mondjam, nagyon csúnya kifejezés - az ügyeinek a vitelére, akkor miért nem bízhat meg felelősséggel - miért bízhatok én meg céggént – egy könyvelőt, miért bízhatok meg mást, miért nem bízhatok meg valakit, aki rendezi az én ügyeimet. Megbízhatom, de semmi felelőssége nincs. Egy cégnél a könyvelőnek kell felelősségbiztosítás, felelőssé tudom tenni. Itt felelőtlenül pénzügyi tanácsadók is felvetettek ügyfelekkel hiteleket, bankok felvetettek hiteleket, mossák a kezüket, és gyakorlatilag minden bajt és problémát visel a fogyasztó egyedül. Én úgy gondolom, hogy ez tarthatatlan és megengedhetetlen, és igenis helyes és szükséges volt a kormányzat lépése, és intézkedése kellett. Én úgy gondolom, hogy ahol erőfölényes helyzetben van az egyik fél a másikkal szemben, és bank és a hiteles viszonylatában ez fokozottan fennáll, addig igenis kell és szükséges az állami beavatkozás. Azt hiszem, ez így van az Európai Unióban is, ezt más területről, a közlekedés területéről tudom, tehát igenis lehet és kell is a szerződéses viszonyokba beavatkozni, nagyon helyeseljük az állam lépéseit.

Természetesen lehet vitatkozni arról, hogy ez jó vagy nem jó, nagyon szélsőséges véleményeket kaptunk például, hogy mindenki a rögzített árfolyamon fizesse a hitelt, a többit meg nyelje be az állam, nahát szóval ilyenekkel nem lehet mit kezdeni, mert ezek azért annyira szélsőségesek, hiszen ezzel szemben áll az, aki tisztességesen és rendben fizette, tehát

ezzel nem lehet mit kezdeni, de óva inteném magunkat attól, hogy a kommunikáció során úgy tűnjön, hogy a devizahitelesek problémája megoldódik. Ugyanis azzal, hogy rögzített árfolyam van, a probléma egy kicsit eltolódik, később fog neki jelentkezni, és amennyiben a gazdasági helyzete nem javul, tehát magyarul, nem lesz munkahelye, hiszen amit itt a dolgok mögé nézve kell látni, felvette a hitelt, egyrészt elszaladtak az árfolyamok, másrészt munkahelyek szűntek meg, családi jövedelmek szűntek meg, sokszor a hiteltörlesztés miatt egzisztenciák, családok borultak fel, tehát itt minden mögött egyéni, személyes problémák húzódnak meg. És ezt nem lehet univerzálisan egy jogszabállyal rendezni, itt minden esetet egyedileg kell megnézni.

Még egyszer mondom, ezért mi a bizonyos családi csőd végiggondolását javasolnánk, hozzátéve, még egyszer mondom, hogy nem kimondottan fogyasztóvédelmi kérdésről van szó, egyébként pedig támogatjuk a kormányzat ez irányú lépéseit, és annak az egyesületünk minden lehetséges módon segíti a kommunikációját. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. A felvezetés nagyon sok szempontból rávilágított a helyzetre. Azt gondolom, hogy itt az ideje, hogy a bizottság tagjai a saját véleményükkel és álláspontjukkal, javaslataikkal, kérdéseikkel formálják a vitát. Ahogy azt szoktuk, egy kormánypárti, egy ellenzéki, felváltva fogok szót adni. Többen jelezték már, jelezte Szabó Zsolt alelnök úr, hogy szólni kíván, Z. Kárpát Dániel, Ertsey Katalin, Spaller képviselő úr. Felváltva fogunk haladni. Én magam is szólni kívánok. Amikor hozzászólok, a Hárszabály értelmében át fogom adni az elnöklést Zsigó Róbert alelnök úrnak. Szabó Zsolt alelnök úr, tessék parancsolni!

Képviselői hozzászólások

SZABÓ ZSOLT (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntök mindenkit mai bizottsági ülésünkön. Szabó úr néhány érdekes dolgot és kérdést vetett fel, és ha megengedi, azon oknál fogva, hogy húsz éve foglalkozom devizás ügyletekkel, a deviza átmeneti, félszabad állapotától, a '90-es évek elejétől végigkísértem egész mostanáig gazdasági oldalon, tehát a hitelfeltevő oldalán.

Elmondom önnek, hogy az általános tapasztalatom, devizaügyletből vagy nullásan jön ki valaki, vagy veszít rajta. Nagyon csábító, hogy alacsonyabb a kamat, nagyon csábító, hogy lehet rajta nyerni, nagyon csábító, hogy veszek két-három lakást, kiadom bérbe és abból pénzt keresek, de ez nem működik.

Hogy miért mondom ezeket? Akkor, ha megengedi: a nemzeti egyenlőség és igazságérzet miatt elsősorban. Hiszen, aki felvesz hitelt és nem tudja fizetni, az tudja, hogy egyszer vissza kell fizetni, hát akkor illik visszafizetni. Meg lehet úgy oldani ezt a kérdést, hogy az állam vagy bárki ebbe pénzt tesz bele, és valaki helyett kifizeti a hitelt, de úgy gondolom, hogy ez igazságtalanság, és sérti az igazságérzetemet az összes többi magyar állampolgárral szemben.

Három dolgot mondanék önnek: nemzetgazdaság, bank, kormány. Nemzetgazdasági oldalon tudjuk, hogy van egy törvény, és minket ezek szabályoznak. Ez kimondja, hogy magánszemély vagy önálló vagy nem önálló jogi személy a saját felelősségére, saját kárára, hasznára köt bármilyen ügyletet. Én úgy gondolom, hogy senki nem mondta ezeknek a magánszemélyeknek, hogy ők devizában vegyenek fel hitelt. Nyilván csábító ügylet volt ez (*Moraj.*), és ha megengedi, a kormányzati ügynél majd visszatérek erre, hogy mire célok ebben az egészben. A bank oldaláról egy érdekes dolog forog fenn, ő nyilván nyereségre hajt, és nyereséget próbál elérni, ez egy nyereség, úgy működik nála, hogy amikor egy hitelt kibocsát, akkor neki kötelező céltartalék-képzése van. Ő a devizaügyleteken, ha normálisan jár el, nyereségre nem tesz szert. Ha ügyesen tőzsdézik, és itt tegyük hozzá, hogy mi a deviza: kvázi egy értékpapír. Meg tudjuk mondani, hogy mennyi lesz egy hónap múlva, egy év múlva

az árfolyam? Nem tudjuk megmondani. Kiszámíthatatlan. Erre számítani kell. Nyilván a bank a saját kockázatát szerződésileg próbálja a szerződéskötő felekre tovább terhelni, de itt másban a hibát keresni talán nem kellene. Hozzáteszem, én is vettem fel eurós hitelt, fizetem, és szívom a fogam, hogy nem tudtam kiszámolni, hogy az árfolyam nem 250 forint lesz, hanem alkalmanként 300 forint fölé csúszik.

És ha megengedi, a kormány feladatáról. Nem tudom, de én nem emlékszem olyan kormányhatározatra vagy törvényre, ami kötelezővé tette volna a hitelfelvételt vagy esetleg a devizás ügyletek elszámolását. És itt utalnék önnek egy dologra: 2002 május hó vége, június eleje. Nem lehetett hallani az országban, hogy több száz magyar cég és gazdálkodás tönkrement devizaügylet miatt. Kiszélesítették a sávot, és plusz tíz százalék helyett mínusz tíz százalék mozgás következett be pillanatok alatt, nagyon sok cég bezárta a kapuit. Miért mondom ezt? 2002-ig volt egy átlátható lakás- és otthonteremtő finanszírozása a kormánynak. Az akkori kormány bevállalt egy kötelezettséget, ez, amit ön mondott, kamattámogatást. Tisztelet, becsület annak a kormánynak, aki ezt betartotta, és azóta is létezik ez a kamattámogatás. Ezt csak úgy mondom, mert utána mi történt? Ez törlésre került. A lakosok szeretnék volna megoldani a lakáshelyzetet, fiatalok, pályakezdők. Mit tettek? A leggyengébb ellenállás felé mentek, átgondolatlanul. Felvették a devizahiteleket, mert alacsony a kamat, mert látszólag ez finanszírozható volt.

Én úgy gondolom, hogy azt megfogalmazni itt, hogy büntetés a kormány részéről a devizásokkal szemben, azért azt jelenti, hogy ami most van helyzet, hogy van, aki nem tudja fizetni a devizahiteleit, azoknak adjunk a '90-es évek előtt jellemző szociális védőhálót a többiek rovására. A közpénzből. Én úgy gondolom, hogy ehelyett ez a megoldás, amivel a tartozásra kapnak egy könnyítést, egy hosszabb távú eljárást, és aki felvette tévedésből, és nem bírja, mert megváltoztak az életkörülményei, azok fizethetik ütemezetten oly módon, hogy benne laknak bérleti jog formájában, ez most a legegyszerűbb megoldás. Egyébként csak jelzem önöknek, hogy a költségvetésre építve a problémát, simán, nagyon könnyű megoldani. Talán a gazdasági élet mozgására építve kell ezt megoldani. Munkahelyteremtés például, hogy mást ne mondjak.

Az, hogy büntetés a kormány részéről, meg a bankokkal összejátsszik, ebből úgy gondolom, a kormány egy fillért nem fog prosperálni. Sajnos a költségvetés olyan helyzetben van, hogy nem tudjuk azt megtenni, hogy minden magyar állampolgárnak adjunk havonta százezer forint támogatást, amiből van, aki a hitelét fogja fizetni, van, aki elkölti. Mert ez a társadalmi igazságosság. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Z. Kárpát Dániel következik. Őt Spaller Endre fogja követni, aztán pedig Ertsey Katalin, és így megyünk sorban.

Z. KÁRPÁT DÁNIEL (Jobbik): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Én most nem leszek népszerű, de nem is ez a célom. Nagyon jó egyébként olyan felkészült szakértőkkel vitatkozni, a leendő vitára gondolok mint Szabó Zsolt képviselő úr vagy azon Szatmáry Kristóf államtitkár úr, aki az eddigi felelősök közül talán a legjobb hozzáállással próbálja kezelni ezt a problémát, mégis óriási alapvető felfogásbeli eltérések vannak közöttünk. Más területeken általában nincsenek, itt most nagyon van.

Szociális védőháló a többiek rovására. Én ezzel nem tudok mit kezdeni, ez egy neoliberális kijelentés volt, ami nem jellemző önre. Tehát el kell mondjam azt, hogy mindenki érdeke megoldani ezt a problémát, és az, ami elénk került, nemhogy nem mentőcsomag, ez a szanalmas.hu oldalon a főcímet kibérelhetné hónapokra. Miért mondhatom ezt?

A mi kezünkben található a CIB Banknak azon írásbeli ajánlata, mely egy évvel ezelőtt szó szerint ezt a megoldási javaslatot ajánlotta bajban lévő ügyfelek számára, tehát a kormányzat egy év alatt odáig jutott el, hogy átvette a bankrendszer elképzeléseinek egy

részét. Tehát nemhogy saját hozzáadott értéket nem tudott bevinni ebbe a rendszerbe, hanem lenyúlta a CIB Bank ötletét és azt most a sajátjaként adja el.

Eleve ott az óriási csúsztatás, hogy önök meg sem különböztetik a devizahitelezést a deviza alapú hitelezéstől. Szabó Zsolt alelnök úr tökéletesen tudja, óriási a különbség a kettő között, hisz húsz éve foglalkozik vele. Azért óriási a különbség a kettő között, mert jelen pillanatban Magyarországon deviza alapú hitelezésről beszélhetünk 95 százalékban, tehát a hiteles forintban kapta a hitelösszeget, jobbra forintban törleszt, és az esetek 90 százalékában nem is szabad neki adott esetben mondjuk svájci frankban visszatörlesztenie. Tehát eleve belekényszerítik az árfolyammozgások kockázatainak az elviselésébe. A bankok játékaról van szó, egy olyan spekulatív játékról, ahol a bank nem vett fel devizát. Szó nem volt ilyesmiről, hogy a bank bármilyen kockázatnak kitegye saját magát. Az összes kockázat az ügyfeleken volt. Ezért nem tudom elfogadni azt, ami itt ma eddig elhangzott.

Itt mindenki felelős volt. Felelős volt a buta és ostobának beállított lakosság, mert nincs pénzügyi kultúrája. Vannak ebben hiányosságok, de azért ne becsüljük már le ennyire a magyar embereket. A bankok nem voltak felelősek egy percig sem, „hisz ők csak éltek a hiányos jogszabályi környezettel és háttérrel”. Hát kinek a felelősége ez a hiányos jogszabályi környezet, ami 21 éve fennáll? Mikortól van devizahitelezés, kérem szépen! 2000-től datálható! Mikor vált lehetővé a szerződések egyoldalú módosítása a bankok által? Mikortól? Uraim! Elnézést, Hölgyeim és Uraim! 2001-től, az első Orbán-kormány egy rendelkezésének köszönhetően. Hát miért feledkezünk meg erről? Miért 2002-től datáljuk az amúgy nagyon is jogosan felvetett ügyleteket, hiszen valóban így történt, ahogy ön elmondta, valóban 2002 közepétől olyan jelenségek jöttek be ebbe a rendszerbe, mely nagyon sokak életét megnehezítette. Ezt, nemhogy el kell ismerni, hanem fel is kell dolgozni, és meg is kell oldani.

A kormány és a Bankszövetség közötti megállapodásról beszélünk, itt egy óriási problémánk van. A kereskedelmi bankok semmiféle felelőséget nem vállalnak ebben a rendszerben, hét, azaz hét bankkonszolidáció történt Magyarországon eddig az utóbbi 21 évben. Hét alkalommal húzták ki a bankokat a mi pénzünkéből, közpénzből a slamasztikából, és soha semmiben egy büdös fillérnyi felelőséget nem vállaltak. Hát ne udvariaskodjunk már ennyire, nevezzük már meg a felelősöket! Tehát, ha a felelősség megosztásáról van szó, ami ugye kormányzati szinten általában úgy néz ki, hogy állam, hitelesek, adósok és a kereskedelmi bankrendszer mögött nagyjából egyenlő részben próbáljuk megosztani, ez elfogadhatatlan. Tökéletesen elfogadhatatlan. A legszélsőségesebb elfogadható megoldás az lenne, hogy 80 százalék kereskedelmi bankok, 10 százalék állam és 10 százalék adósok, de ettől nagyon távol vagyunk.

Sajnos el kell hogy mondjuk azt, hogy nem értem, hogy miért félnek önök a kereskedelmi bankoktól. Jelen pillanatban pont az a gazdaság legnagyobb baja, hogy nem hitelezik a magyar gazdaságot tisztességes, támogatott hitelekkel, melyből kis- és közép vállalkozások tudnának beindulni vagy egyáltalán fennmaradni.

Látható az is, hogy nincsenek források rendelve ezen mentőcsomagnak nevezett valami mellé. Az a másfélmilliárd forint, amit elkülönítettek, nemcsak hogy nevetséges, megint csak szánalmasnak kell hogy nevezsem. Ugyanennyit kapott Andy Vajna és a magyar filmipar támogatása. Tízmilliárdot kapott Debrecen városa stadionépítésre, kapott a Videoton jóval nagyobb nagyságrendű összeget, kaptak különböző volt ismerősök, barátok cégei 100 milliárdos tételeket, akár uniós, akár magyar forrásból, tehát látható az, hogy komolytalan összegek kerültek mellérendelésre. Nincsenek források megjelölve. Nemhogy egy állami bérlakás-építési rendszerre, egy büdös fillér nincsen elkülönítve erre a célra. Addig komolytalan ilyen fejtegetésekbe belemenni. Azon pedig megint csak nevetnünk kell, hogy majd a munkahelyteremtés megoldja ezt a problémát. Hát nézzük már meg, hogy egyéves mérlegben hogy állunk azokkal a fránya munkahelyekkel! Úgy, hogy minimális növekmény

következett be, a regisztrált álláskeresők száma pedig több mint 96 ezerrel nőtt egy év alatt. Ez az egyéves mérleg.

Nem azt mondom, hogy nem volt nehéz az örökség, mert nehéz lehetett, sőt biztos, hogy az volt, sőt azt is elismerem, hogy üres a kassza. Tiszta sor. De egy év alatt ezen ígéretekből építeni egy légvárat és a következő években ebből megélni, majd pedig a következő ciklusra tolni ezt a problémát, enyhén szólva cinizmus – véleményem szerint. Kijelenthető lenne, hogy az öncsőd és egyéb szociális hálóra jellemző intézkedések bevezetése a rendszerbe nem a mi ötletünk lenne, nem is a szocialistáké, akik tegnap beszéltek róla, nem is a Jobbiké, aki ezt már egy éve benyújtotta, az LMP is benyújtotta, tudtommal, de hát maga a KDNP volt az, aki a családi csődvédelem intézményét kitalálta és behozta a köztudatba és most a Fidesz-KDNP szövetség feledkezik meg erről a lehetőségről és áldásról. Hát hogy van ez? Önök az egy évvel ezelőtt, a CIB Bank által letett megoldási csomagot le tudják tenni az asztalra, de a saját elképzelésüket nem tudják beletenni? Hát mennyire felelős kormányzás ez? Az a maximum, ami telik tőlük, hogy az eredeti tulajdonosok, miután nyomott áron elvették tőlük az ingatlanjaikat, bérlőként maradhassanak ott, és aztán felajánlják persze, hogy a kereskedelmi bank is vállal felelősséget, hiszen ő majd lesz olyan jó és kegyes, hogy adott esetben, ha megállapodik az ügyféllel, akkor elengedi a hitel fennmaradó részét. Mennyire életszerű ez?

15 milliós hitelben gondolkodva, amit az adós mondjuk öt vagy hat éve fizetett, már nyilván majd a felét kifizette óriási kamatokkal, büntetőkamatokkal növelt tételről van szó, ezt követően mondjuk 55 vagy 60 százalékos áron meg kell hogy szabaduljon az ingatlanától, fennmarad 4-5 milliós tartozás. Mutassanak már egy kereskedelmi bankot nekem, amelyik azt mondja, hogy tessék, te adós, a 4-5 millió forintodat elengedjük, menj békével, szeretünk téged!/? Ez egyébként nyugati fejlettebb pénzügyi kultúrákban elképzelhető lenne, walk away-nak hívják ezt a módszert, a tengerentúlon, a nyugat-európai országokban is vannak olyan felelősen gondolkodó kereskedelmi bankok, akik vállalják ezt hosszú távú befektetésként az ügyfelekben erősítendő a bizalmat, de Magyarországon a pénzügyi kultúra nem feltétlenül a lakosságból hiányzik a legjobban, hanem a kereskedelmi bankrendszerből. Mi nem vagyunk a tisztességes gazdálkodás ellenségei, bankokra igenis szükség van, de mondjuk már ki, hogy kik voltak azok, akik túlkapásokat fogatosítottak.

Azt mondjuk, hogy nincs pénzügyi kultúrája a lakosságnak. Ki írt alá arra szerződést, hogy 2009-ről 2010-re átlagosan egy devizahitel részlete 31-33 százalékkal növekedjen? Ki írt alá ilyen szerződést? Ki írt alá arra szerződést, hogy éves szinten adott esetben 30 százalék legyen egy késedelmi kamatnak az átlagos és piacon mért szintje? Senki az ég adta világon.

Az egyoldalú szerződésmódosítások lehetősége sem volt rendszerbe foglalva, bár az apróbetűs részben sokszor megvolt, de következménye ennek sem lett. Mindig is a jövőre vonatkozó tiltásokkal találkozhattunk, de a felelősök megállapítására, elszámoltatásra soha nem került sor. Ezért mondhatjuk azt, hogy igenis nemcsak fogyasztóvédelmi kérdéstről van szó, ez szociális kérdés is. Ha nem sikerül megoldani, ez az önök kormányát, a költségvetést fogja olyan súlyos szociális kiadásokkal terhelni, munkaerő-piaci, ingatlanpiaci, majd ebből kifolyólag építőipari és komplett nemzetgazdasági katasztrófával fenyegetve, aminek az ára sokkal drágább lesz, mint hogyha most a bevont magánnyugdíj-pénztárvagyon államadósság kozmetikázásra fordított összegeit arra fordítanánk, hogy egy nemzeti kríziskezelőt építsünk, ami a hiteleket veszi át, ami lehetővé tenné a hitelek forintosítását. Biztos, hogy ez is pénzbe kerül, de lényegesen kevesebbe, mint a magunk előtt tologatott lavina későbbi kárainak az elhárítása. Ezért mondhatom ki azt, hogy ez az előttünk lévő valami, ez könnyítést, levegőt jelent egy bizonyos szűk kör számára. A tisztességesen fizetők számára, akiknek a családi kassza nagyon nehéz helyzetben van, és nagyon fontos az ő megsegítésük. Tehát ebben semmiféle vita nincsen közöttünk.

Csak azért nem nevezhetjük megoldási csomagnak, mert a hitelek teljes körét nem érinti, pont a legnehezebb helyzetben lévőket hagyja híd alá menni, és cinikus módon hagyja híd alá menni, mert semmilyen alternatív lehetőséget nem ajánl fel számukra. Majd egy jövőre vagy azt követően beinduló bérlakás-építési program? Ez lesz az elérhető alternatíva, amivel olyan életlehetőségeket kínálunk számukra, amelyek fenntarthatóak? Hát elképesztő. Tehát jelen pillanatban ez a rendszer hagyja a híd alá menni embereket ezreit. Mi ezt semmi szín alatt nem tudjuk nemhogy elfogadni, de támogatásunkról, egyetértésünkről sem biztosítani, és nagyon remélem azt, hogy a kormányzat belátja azt, hogy ő maga számára is sokkal olcsóbb és sokkal praktikusabb lenne most megoldani források hozzárendelésével ezt a problémát, mint áttolni a következő ciklusra vagy később 100 milliárdokat költeni arra, hogy lakhatási, szociális és társadalmi katasztrófaelhárítási kiadásokkal mentse a menthetetlent. Nagyon köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Személyes megtámadtatás jogán Szabó Zsolt alelnök úrnak adnék egy szóláslehetőséget.

SZABÓ ZSOLT (Fidesz): Elnézést kérek, hogy még egyszer szólok. Nagyon örülök, hogy Dani a költségvetési forrást te is a BKV végkielégítésében látod és más helyen, mert mi sem találjuk a költségvetésben azt a forrást, amiből meg lehetne oldani A-tól Z-ig ezt a dolgot. Vagy éppen akármi.

Két dolog. Egy folyamat lezajlott nyolc év alatt, itt liberális-neoliberális gazdálkodás folyt. Nem mondhatjuk azt, hogy én, aki a nemzeti gazdaságot és a nemzeti gazdálkodást részesítem előnyben, hogy ebből átmenetileg egyből tudunk nullpontról kezdeni, és minden rendben van. Ezért muszáj felvinnünk azt a gondolatmenetet, ami eddig volt, és azt átalakítva tudunk továbblépni. Ez, azt hiszem, hogy tiszta. Tehát itt a neoliberális nem igazán van a helyén.

A deviza alapú hitelezés. Ugye van egy devizatörvényünk, ez kimondja, hogy én, ha venni akarok valamit, egyrészt Magyarországon nem vehetem meg euróban, bár ez most már változott, megtehetném, de ha nekem nincsen devizás bankszámlám, nem devizában történik az átutalás, hanem forintban. Az meg már a banknak a saját üzlete, hogy ő a nemzetközi piacon megveszi-e a devizát devizában, vagy éppen a saját forintját konvertálja át és védi le ilyen módon a devizaárfolyamhoz képest. Itt ne felejtjük el, elköveltünk egy óriási nagy hibát a korábbiakban, minden bankunk szinte kivétel nélkül nem magyar tulajdonú. És a nemzetközi terminusok diktálnak. Még egyszer szeretném megerősíteni, csak a nemzet alapú gazdálkodásban gondolkodom, semmi másban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ez a vita a bizottsági ülés színvonalát emeli, viszont szeretném kérni, hogyha még egyszer van ilyen megjegyzés, akkor azt inkább a végén rendezzük el, mert hátha még más is akar hozzászólni. A végén még lesz reagálási lehetősége a képviselőknek természetesen. Spaller képviselő úr, legyen kedves szólni.

SPALLER ENDRE (KDNP): Köszönöm a szót. Az első számú megoldás, amit sokan mondtak, az az, hogy nő a gazdaság, munkahelyek létesülnek, az emberek kilábalnak a krízisből és csökkennek a kamatok, az árfolyam javul, és akkor ez a probléma, teher is csökken. Ezen sokan mosolyognak. Ne mosolyogjanak, ugyanis, hogyha egy évvel ezelőtt nem sikerül a költségvetést megmenteni, és ma azzal a helyzettel nézünk szembe, amivel Izland szembenézett néhány évvel ezelőtt, akkor ez a probléma is jóval nagyobb lenne. Ezt csak úgy halkan.

Azonban azt látni kell valóban, hogy koldus segít koldusnak. Egy nehéz helyzetben lévő államháztartásnak kell segítséget nyújtania egy olyan államháztartásnak, ami maga

sincsen rendben, ami maga is súlyos hiányokkal és ugyanazzal az adóssággal küszködik, mint maguk az emberek. Éppen ezért lehet teljes demagógiával azt követelni, hogy az állam mindenki problémáját oldja meg. Dániel azzal kezdte, hogy a véleményével nem lesz népszerű, én ezt nem tudom, hogy az lesz-e, de hogy az akar lenni, az egész biztos. Én azt gondolom, hogy nem várhatjuk az államtól azt, hogy teljes egészében rendezze ezt a problémát, magánemberek szerződését kifizesse ő helyettük, én nem hiszem, hogy ez elvárható. Ami elvárható, az talán az, hogy segítsen ezt a problémát valamelyest enyhíteni, és addig levegőhöz juttassa az embereket, amíg maguktól elkezdik tudni fizetni – ha fogalmazhatok ilyen magyartalanul – ezeket a hiteleket.

Erre szolgál a 180 forintos, illetve eurónál másfajta árfolyamgát. Itt a kommunikáció azért nagyon fontos, egyetértve, mert engem már többen kerestek meg, hogy ez nagyon jó gondolat, ők akkor 180 forinton vissza is fizetnék az egész hitelüket, és akkor köszönik szépen, letudták a problémát. Nagyon fontos elmondani, hogy erről nincsen szó. Bár lenne. De erről nincsen szó. Ez az államháztartásnak akkora teher lenne, amit nem tud vállalni. Igen, ez egy átmeneti könnyebbség, amit idővel rendeznie kell.

Miközben szidjuk az embereket, hogy felvették ezeket a hiteleket, és szidjuk a bankokat is, hogy adták ezeket a hiteleket, azt azért kevesen tudják, hogyha anno forintban vették volna fel ezeket a hiteleket, akkor körülbelül végig ugyanannyi törlesztő részletet fizettek volna, mint amennyit most fizetnek. Tehát ez azt jelenti, hogy ők anno forintban nem lettek volna hitelképesek, akik anno forintban hitelképesek lettek volna, azok közül szerintem ma sokkal kevesebbnek dől be a hitele. Tehát ezt azért tudni kell, mert akkor nem vették volna fel, így van. Ugye nagyon sokféle problémás hitel van, ezért a megoldás sem lehet egységes. Ugye lesz, akinek elég lesz az, hogyha egy kisebb lakásba költözik, ugye sajnos sok az egyedülálló, ott, ahol kevesebb a gyerek, ott ez esetleg megoldható. A rögzített árfolyamot mondtam.

A nemzeti eszközkészlet mellett van itt még egy olyan lehetőség is, hogy önkormányzati bérlakásba lehet költözni, ugye azért ez is egy támogatás, azt mindenki lássa! Ugyanis, ha megnézzük, hogy mennyibe kerül egy lakásnak a felépítése, egy önkormányzati felépítése vagy megvásárlása és mi az a bér, amit egy ilyen lakásért el lehet kérni egy olyan embertől, aki egyébként nem tudja fizetni magát, a hitelét, akkor ugye világosan látszik, hogy egy 50 négyzetméteres lakásért nem nagyon lehet ezer forintos bérleti díjat elkérni, ami egy piaci bérleti díj lenne. Ma egy rendes albérlet körülbelül ennyibe kerülne Budapesten vagy még talán többbe is. Ennyit nem lehet érte elkérni, tehát az nyilvánvaló, hogy itt is közpénzből egyfajta támogatás történik, csak valahogy máshogy. Ez sem egy jó megoldás. Tehát itt, ha valaki azt várja, hogy lesznek majd jó megoldások és mindenki hogyan lesz boldog és elégedett, az nyilván csalódnai fog. Ez sem egy jó megoldás abból a szempontból, hogy az illető, aki az önkormányzati bérlakásba beköltözik, azért a tulajdonát elveszíti. Azért ez egy nagyon súlyos pillanat lesz, azt gondolom, de mégis pont az, amit a Dániel mondott, hogy majd itt a híd alá mennek emberek, ez fogja megakadályozni. Híd alá nem megy senki, annak ellenére, hogy bizony a kilakoltatási moratóriumot fokozatosan fel kell oldani. Annak ellenére abban bízunk, hogy valamelyik megoldás azért mindenkinek segít. Éppen ezért azt gondolom, hogy a KDNP részéről mindenképpen támogatható ez a javaslat, örülünk neki még akkor is, hogyha a bankok már kitalálták ezt, ez igaz, de most pénz is kötődik hozzá.

Két dologra reagálnék még. Az egyik az az állandó bizottság, amit ön említett. Én erről nem hallottam, de ha gondolja, én szívesen átnézem mind a húsz esetet egymagam. (*Moraj.*) Komolyan mondom, én szánok erre időt, szerintem ezért nem kell egy állandó bizottságot felállítani, ilyenekre nem szoktunk, keressen meg, én szívesen átnézem ezt a húsz esetet. Ez az egyik.

A másik a walk away intézménye, ami arról szól, hogy akitől elveszik a lakást, az utána semmi többet nem kell fizessen, akkor sem, hogyha az a lakás nem fedezi a hitel

összegét. Tehát felvett 10 milliós hitelt, 5 millió forintért tudják eladni a lakást, akkor a maradék 5 millió forint veszteséget a bank fizeti ki, ez nem új dolog, ezt kiszámoltuk, nem működik. Ez ilyen egyszerű. Kiszámolták azok, akik ehhez értenek. Többször volt ebből vita, a kormányzat is szeretne volna, egyszerűen nem fog működni pénzügyileg. Úgyhogy ezt a két reakciót szerettem volna még megtenni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm Spaller képviselő úrnak. Most nem tudok szót adni, Szabó úr, köszönöm Spaller képviselő úrnak a hozzászólást. Gazdagította a vitát, többen vagyunk úgy, hogy most már biztos hozzá fogunk szólni, ez most akkor Ertsey Katalinnak adódik meg, őt Zsigó Róbert alelnök úr követi, és utána jómagam is szeretnék a vitában szót kérni.

ERTSEY KATALIN (LMP): Köszönöm szépen, elnök úr. Igen, az ember elhatározza, hogy szakmai vitát folytat, aztán nem hagyják. Sajnálom, hogy elment az államtitkár úr, mert azért az az előterjesztés, amit tegnap kaptunk, amiből 4 oldalból egy a fedőlap, egy a bevezetés és kettő oldalon van szó arról, hogy mi a megoldás. Stratégiának nevezik, ez viszonylag korrekt, mert ez azt jelenti, hogy ez még gyakorlatilag egy keret. Az a szó, kifejezés szerepel, hogy az igazságos tehermegosztás. Ez az igazságos tehermegosztás pont olyan, mint az arányos adórendszer. Nagyjából semmi köze az igazsághoz. Itt a banki felelősség mértéke, hogy ezt valaki már be tudja löni százalékosan, azt nagyon irigylem, de az biztos, hogy a banki felelősség jelen pillanatban egyáltalán nem arányos vagy nem igazságos ebben a dologban. Alapvetően arról van szó, és ezt nagyon jól megfogalmazta Róna Péter a minap, hogy itt egy rossz termékről van szó. Annyit tennék ehhez hozzá, hogy nem egy selejtes termék, amit „hopsz, elszámoltuk, bocsánat”, amit utána lehet korrigálni, hanem egy kezdettől tudatosan ismert és tudott rossz termék, amit aztán erőszakosan tukmáltak olyan ügyfelekre, akiknek ehhez nem volt meg a megfelelő – nem is képzettsége, mert miért kéne képzettnek lenni az embernek –, hanem alapvetően egy kultúra hiányáról van szó. Itt egy olyan politikai hiba következett be az elmúlt tíz évben, és tényleg el kell kezdeni „elmúlt tízévezni” ebben az ügyben, mert teljesen nevetséges, hogy az elmúlt nyolc évről beszélünk, amikor rosszul lőtték be a középosztályt.

A középosztály jóval gyengébb teherbíró képességű, és jóval alacsonyabb pénzügyi kultúrával rendelkező réteg, mint amit elképzelték. Ez a beinduláskor egy elképesztő folyamatot indított be, és most, ahogy kezeli, ugyanezt a hibát követi el ez a kormány. Megint a felső, még csak nem is tízezer, ugye százezres nagyságrendről beszélve, a felső, még csak ezer esetet sem érinti, és ott marad alatta egy ketyegő bombaként, egy hatalmas tömegű olyan probléma, amit meg sem kísérel kezelni ez a csomag. Ez a politikai felelősség.

A másik része a dolognak, ugye, amit már említettem, ez a bizonyos rossz termék. Ebből következik az, hogy a megoldás, az egésznek az alapja egy olyan alku, amiről most itt még szó sem esett, hogy mi lesz a különadóval. Az egésznek nem látjuk az alapját. Nem látjuk, hogy mi az az adok-kapok, amiről folyik az egyezkedés, hiszen akkor lehet több terhet rakni a bankokra, hogyha közben ők lealkudhatják a különadót. Ezt a mai napig nem látjuk. Mi már ezen a beszélgetésen egyszer túlvoltunk, hogy a szociális bizottság lakhatási albizottságában helyettes államtitkár úr próbálta megválaszolni azokat az aggályokat, amiket feltettünk, hogy hogyan néz ki itt a bankok felelőssége, mi van az egész deal mögött, nem tudta elosztatni azt a kétségünket, hogy itt a bankok aránytalanul kevés felelősséget vállalnak.

Alapvetően azt a megfogalmazást szeretném javasolni a kormányzatnak, hogy minden szereplő a tehervállaló képességének megfelelő arányban vegyen részt. Ez nem biztos, hogy kihozza azt a szép kerek 80 százalék plusz 10-10 százalékot, de valahol ott helyezkedik el. Tehát a teherbíró képessége ennek a bankrendszernek összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a lakosságnak vagy a kormányzatnak. Tehát ebből kellene kiindulni, hiszen a bankok az alapvető feladatokat nem végezték, azt, ami az ő bizniszük, hogy a rizikót felmérjem, mielőtt

hitelt adok. Ha ezt valaki nem végzi el, az, bocsánat, de alapvető funkcióját nem látja el. Az egy következő helyzet, hogy jaj, nem lehet, hogy a bankrendszer összeomoljon. Igen, azt kezelni kell, az egy teljesen külön, ettől függetlenül - volt itt már erre példa és a világban is – kezelendő probléma, hogy a bankrendszernek megőrizzük a stabilitását.

És akkor tényleg egy pár technikai hozzászólás. A magáncsőd intézménye. Ez egyszerűen nem hiányozhat ebből a dologból. Ahogy tegnap is elmondtuk, ez nem hiányozhatott volna a Rogán-Kósa-féle 8 pontból, ez benne volt a mi 7 pontos csomagunkban, és ebben is benne kéne lennie. Tehát itt a háttéranyag öt pontot említ, hatodik pontként bele kell illeszteni, kész előkészített javaslat van, még az IRM idejében előkészítették, valamiért az ott nem került napirendre. Elő kell venni, megnézni, gyakorlatilag egy teljesen kész és megfelelő jogszabály, át kell nézni.

Hogy néz ki ez a gyűjtőszámla? Ezen a gyűjtőszámlán valóban nem az lesz, hogy kifizetjük és elsétálunk, de az hangzott el, hogy 15 százaléknál jobban nem nőhet a teher. Ennek nem látjuk még a megoldását. Beszéltünk erről, de erre nem kaptunk igazán választ.

Arról nem is beszélek, hogy most a nemzeti eszközkezelő nem másfélmilliárd, mert ennyire talán minket sem néznek hülyének, öt milliárd, kemény öt milliárd forintról szól, amit a szakértők kiszámoltak, körülbelül 670 lakásra lenne elegendő. Ez hogy történik? És akkor megint csak beszélni kell arról, hogy a kamatok és az egyéb költségekről szó nem esik. Tehát mindarról, ami az egésznek az alapja, és a hitelintézeti törvény és minden, tényleg nem akarom ismételni már, amiről szó van.

És egy utolsó pontot hadd jegyezzek meg, és ez inkább az állampolgári jogok biztosának a jelentése, illetve annak az egész diskurzusnak a része, hogy hogyan fogunk erről hosszú távon gondoskodni, hogy a magyar lakosság pénzügyi kultúrája emelkedjen. És valóban a PSZÁF-irodák ebben sokat tettek, az elmúlt egy évben, azt gondolom, hogy ők megtették mindent, de ez nagyon kevés.

Nem is tudom az idejét, de közel évtizedes távlatban beszélgettünk arról, hogy a bankok az úgynevezett SCAR-tevékenységük keretében indítsanak ilyen típusú képzéseket. Ezek beindultak valamilyen szinten, márkázott ügyfélképzők lettek, tehát ebből olyan sokat nem kapott a lakosság. Meglepő módon, épp a Provident veszi a legkomolyabban ezt a tevékenységét. A Provident, ami nagyon sokat kapott, és utána valahogy a felelősséget elkezdte komolyan venni, és indított ilyet. *(Moraj.)*

Jó, én azt gondolom, és ez egy javaslat, kötelezni kellene arra, hogy egy márkafüggetlen, bankszövetségi alapú pénzügyi kultúraképzés beiktatódjon. Tudom, hogy erről folynak egyeztetések a háttérben, például az oktatási programban pont a Provident próbálja a tapasztalatait megosztani. Ez a hosszú távú kezeléshez elengedhetetlen, mert tényleg, ahogy említettem az első pontban, rosszul lótték be még annak a középosztálynak is a pénzügyi kultúráját, amelyik egyáltalán képes volt hitelt felvenni még ezen a sajátos módon is. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszonynak. Azt külön köszönöm, hogy az előzetes tervezett albizottsági ülést a bizottsági ülés kedvéért ide beintegrálta. Zsigó Róbert alelnök úré a szó, azt követően én magam kérnék szót.

ZSIGÓ RÓBERT (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Másfél órája gyűrjük egymást, valószínűleg újat már nem fogok tudni mondani, és nem is vagyok biztos abban, hogy a mai bizottsági ülés témája a részletek megbeszélése, így aztán megpróbálok rövid lenni, merthogy arról szól a mai bizottsági ülés, ha jól emlékszem, szó szerint, hogy tájékozódás erről az ügyről, merthogy megszületett egy megállapodás a kormány és a bankszövetség között. A mai bizottsági ülésen erről kapunk egy tájékoztatást, és a megállapodásnak megfelelően a kormányon belül elkezdődött az a munka, amely konkrét

törvényi szabályozást fog az Országgyűlés elé terjeszteni, és azok az eddig, sokak által hiányolt részletek, amelyeket még valóban nem ismerünk, azokat a benyújtott törvényjavaslatok tárgyalásakor, mindet, ha akarjuk, egyesével végig tudjuk beszélni. Az országgyűlési képviselőknek lesz lehetőségük ehhez módosító javaslatot benyújtani. Ez az a közös felelősség, amivel az ügyet kezelni tudjuk, és utána tudunk hozni egy olyan megoldást, egy olyan törvényi szabályozást, amivel valóban előre tudunk lépni ebben az ügyben.

Arra az általános felvetésre is szeretnék reagálni, miszerint hogy úgy teszünk, hogy ez az egyetlen lépés, ami eddig megszületett, és ettől az egyetlen lépéstől várjuk, hogy ezt a problémát, amelyet kétségtelenül évek óta görget maga előtt a magyar kormány, a bankrendszer, az adósok, ezt egyetlen megállapodással meg lehetne oldani.

Értem, hogy ez jól hangzik, nyilván erről lehet is jó interpellációkat benyújtani, bizottsági ülésen lehet erről jót vitatkozni, magunk között majd azért a folyóson egyezzünk meg abban, hogy senki sem várta ettől azt, hogy egy csapásra meg tudja oldani azt a problémát, amely az elmúlt esztendőben keletkezett.

Azért nem akarok bővebben a felelősség kérdéséről beszélni, merthogy április vége felé mégiscsak volt az Országgyűlésben egy parlamenti vitanap, ott volt lehetőségünk megvitatni, hogy hogyan alakult ki ez a probléma, mi történt valójában, kik ezért a felelősök, és milyen mozgástér van az ügyben, hogy ezt meg tudjuk oldani.

A Hiteles Mozgalom képviselőit szeretném egy dologról tájékoztatni, aztán egy dologra pedig reagálni. Ez egy parlamenti bizottság, önt meghívtuk, meghallgattuk a véleményét, reagálásra nem lesz lehetősége, mert az országgyűlési képviselők, a kormány, meg az állami szervek képviselői majd elmondják a véleményüket, és beszélnek. Mindenesetre tisztelettel köszönöm a munkánkat ért minősítést, és ígérem, hogy nem fogom ezt önnek viszonzni.

Azt mondani, hogy az elmúlt egy esztendőben nem történt semmi ezen a területen, az - azért jelentkeztem egy kicsit később, hogy most finom jelzöt tudjak mondani – nem felel meg a valóságnak. Többen elmondták itt, hogy hogyan alakult ki a helyzet, és milyen mulasztása volt az éppen aktuális kormányzatoknak abban, hogy egyszerűen képtelenek voltak megoldani azt a törvényi szabályozást, amely valamilyen módon legalább nem a fogyasztók helyett, a fogyasztók mellett lehetővé tette volna azt, hogy a bankokat megregulázzuk, hogy ne éljenek vissza az erőfölényükkel, hogy olyan helyzetbe hozzuk az állami szerveket, hatóságokat, hogy képesek legyenek, merthogy nem voltak azok, képesek legyenek – és legyen eszköz a kezükben – megvédeni azokat, akik a bankokkal valamilyen ügyletet bonyolítanak, és ebben különböző okok miatt mára nehéz helyzetbe kerültek.

Azt mondani, hogy nem történt semmi, sőt, hogy ez a kormány az adósokkal szemben dolgozott volna, azt – még egyszer mondom a nagyon finom kifejezést – egyáltalán nem felel meg a valóságnak, merthogy az elmúlt egy esztendőben nagyon sok olyan lépést kellett megtenni kormányzati szinten, hatósági szinten, amely elsősorban arról szólt, hogy az előző néhány esztendő elmulasztott döntéseit próbáljuk bepótolni, legalább megállítani azt a folyamatot, amely elindult, amellyel emberek nehéz helyzetbe kerültek, ezek a döntések az elmúlt egy esztendőben megszülettek. Szívesen rendelkezésére bocsátom ezeket a döntéseket, és szívesen segítek abban, hogy nézze meg, hogy az előző nyolc esztendőben milyen döntések nem születtek meg.

Egy tisztességes megállapodás köttetett, még ha nem is igazságos. A kormány végig tárgyalt és nem véletlenül, merthogy az előző hónapokban azt hallottuk végig, hogy miért nincs már kész a megállapodás, miért nem jön a kormány már a bizottságok elé, miért nem nyújtja már be a törvényjavaslatokat. Végig tárgyalt a kormány a megállapodások között a Bankszövetséggel, ennek következményeként törvényjavaslatok fognak születni, ezt meg tudjuk vitatni, el tudjuk fogadni, és senki, én nem hallottam egyetlen olyan nyilatkozatot, én

minden újságcikket, minden hozzám elérkezett anyagot végigolvastam, én nem láttam olyan kitéltet, hogy a kormány ezzel befejezettnek tekinti ezen probléma orvoslását.

Én nem olvastam ilyet, aki azt mondja, vagy azt várta, hogy ettől az egyetlen megoldástól megoldódik minden, és most azt kérdezi vagy kéri számon a bizottságtól, hogy miért nem így történik, annak ajánlom figyelmébe, nincsen olyan nyilatkozat sem a kormány, sem a hatóságok, senki más részéről, hogy ezzel az ügyet megoldottnak tekinti. Nagyobb attól ez a probléma, hogy egy megállapodással, egy törvénytervezettel, egy törvényjavaslat vitájával ezt meg tudjuk oldani. Kétségtelen, meg kell tudnunk ennek több területét próbálni megoldani. Merthogy éppen amiatt, hogy az elmúlt esztendőben késlekedtek döntések meghozatala ügyében, kormányzati, meg parlamenti döntések meghozatala ügyében is, a probléma mára akkorává nőtt, amit valóban nagyon nehéz kezelni. Nehéz azt megállapítani, becsülni lehet, meg találgatni, hogy kinek mekkora a felelőssége. Kétségtelen, hogy a megoldásban viszont az adósnak is, a bankoknak is, meg az államnak is van szerepe.

Olyan sok minden elhangzott ezen a bizottsági ülésen, és engedjék meg, a jegyzőkönyvben majd biztos mindenki utána tud olvasni ennek a mondatnak, elhangzott itt egy mondat, nem tudom már, ki mondta, szó szerint idézem: „kivenné az egyén felelősségéből a döntést, természetesen az önkéntesség jegyében”. Körülbelül ilyen ez a probléma. Innentől kezdve megoldani egy bizottsági ülésen ezt nem lehet, de valóban elkezdődött az a munka, amely lehetőséget ad arra, merthogy az is elhangzott, hogy ez egy szociálpolitikai kérdés, az is elhangzott, hogy ez egy fogyasztóvédelmi kérdés, az is elhangzott, hogy ez egy társadalompolitikai probléma, és az is elhangzott nagyon helyesen, hogy az a megállapodás, amely megkötetett, egy gazdaságpolitikai döntés. Tehát az egésznek az alapja, hogy ezt hosszú távon kezelni tudjuk. Valóban van szociális része, valóban van fogyasztóvédelmi része, akkora ez a probléma, tisztelt hölgyeim és uraim, hosszú távon ezt csak gazdaságpolitikai döntésekkel leszünk képesek kezelni.

Az elmúlt egy esztendőben megszülettek azok a döntések, amelyet elmulasztottak valakik meghozni az elmúlt néhány esztendőben. Most megszületett egy, a Bankszövetséggel kötött megállapodás, ennek lesznek törvényi következményei, már hogy a parlament erről dönteni fog, és ennek alapján folytatódik egy olyan munka, amely szépen lépéről lépésre megpróbálja a nehéz helyzetben lévők problémáját megoldani, és megpróbál olyan gazdaságpolitikai környezetet teremteni, amely egyrészt megakadályozza, hogy ez Magyarországon többször ne forduljon elő, másrészt segít abban, hogy akik még fizetni tudnak, a hiteleiket még képesek fizetni, azokat pedig olyan gazdasági környezetbe helyezzük, hogy ez lehetőség legyen számukra. Köszönöm szépen a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt szót kérnék, szeretném megkérdezni, hogy kormánypárti oldalon van-e még olyan, aki szólni kíván. *(Nincs jelentkező.)* Ellenzéki oldalon? Z. Kárpát Dániel úr. Merthogy, akkor majdnem már elnöki összefoglaló is lesz az, amit fogok mondani, és így én sem fogok kétszer szót kérni, hanem egyben elrendezem a magam által gondoltakat, és hogyha megengedik, átadom az elnöklést Zsigó Róbert képviselő, alelnök úrnak.

(Az elnöklést Zsigó Róbert alelnök veszi át.)

ELNÖK: Parancsoljon, elnök úr!

SIMON GÁBOR (MSZP): Köszönöm szépen. A Házsabálynak megfelelően jártunk el.

Szeretném visszaigazolni, hogy az mindenképpen egy elegáns megjegyzés volt az alelnök úr részéről, hogy lehetőség szerint a vitát ne a múlttól folytassuk le. Ezt leginkább

azért mondom, merthogy volna ebben törekvés mindannyiunk részéről, hogy egy nagyon komoly és jó vitát tudnánk a múlttól lefolytatni, annak az elmúlt tíz évre szóló minden egyes jó, meg rossz döntéséről, de ez elkendőzné a lényegét, hogy egy kicsit a jelenről és a jövőről is beszéljünk.

Talán egy picit a felelősséget is levonná a vállunkról. Könnyebb megállapítani, hogy ki hol tévedett a múltban, és így talán felmentést kapnánk, hogy a probléma meg itt van előttünk az asztalon, és meg kell oldani. Ezért ezt mindenképpen visszaigazolom. Én magam sem teszek akkor megjegyzéseket olyan elhangzott megállapításokra, amiken biztos, hogy vitáznék.

Van egy másik áramlata a vitának, amiben szintén nem fogok belemenni, bár csábítónak tűnik, hogy megvitassuk Spaller képviselő úr megjegyzése alapján, hogy akkor most a neoliberális gazdaságpolitika mikor is él Magyarországon, de szerintem a 16 százalékos egykulcsos jövedelemadó nagyon kívánczik ide, hogy ezt a vitát ezzel is kiegészítsük. Nem teszem, ha megengedi, ennek a csábító lehetőségnek nem állnék bele a szelébe.

Viszont volna néhány megjegyzésem, kérdésem és néhány javaslatom is. Valahogy úgy érzem, és ez a bizottsági ülés vitájában is benne volt, hogy olyan nagyon hurráoptimista vélemény az öt pontos csomag kapcsán sem a szakma, sem az érdekeltek részéről nem hangzott el. Nagyon visszafogott volt, a Magyar Nemzeti Bank például több kritikai észrevételt is tett az öt pontos csomaggal kapcsolatban, kockázatokra hívták fel a figyelmet, a fennmaradó problémákra utaltak az elmúlt hetekben megjelenő nyilatkozatok. Nyilvánvaló, hogy ebben a témakörben azt lehet alapul venni, amit alelnök úr is mondott, hogy senki nem gondolhatta, hogy ez majd megoldást jelent egy csapásra ebben a helyzetben. Azért egy picit ennél én többet gondoltam volna, ezt őszintén megmondom.

És az a kérdés, amit Ertsey Katalin képviselő asszony feltett és Z. Kárpát Dániel sem zárkózott el – úgy érzem – a megjegyzésben, ez a természetes személyek adósságrendezésére vagy a magáncsödre vonatkozó kezdeményezés, amit egyébként tegnap a parlamentben jómagam is önök elé tártam, azt mi szívesen vennénk, ha akár kormánypárti kezdeményezéssel visszakerülne, vagy legalább azt megmondanák, hogy miért nem. Ez is segít biztos a megértésben.

Ha Spaller képviselő úr egyéni képviselői indítványként behozza, mert ez eredendően egy KDNP-s javaslat volt, én most önnek, itt a jegyzőkönyvbe bediktálom, támogatni fogjuk ezt a javaslatot. Természetesen szakmailag azért írja meg jól, szívesen átadjuk a mostani előterjesztésünket. De ezt nem a könnyedebb megjegyzés kategóriában tettem, hanem igenis, tessenek mondani valamit, hogy miért nem teszik ezt bele a csomagba. Biztos van egy jól átgondolt szakmai álláspont.

Ha az öt pontot nézzük, akkor egy-egy megjegyzést engedjenek meg. Figyelembe véve, amit szintén az alelnök úr mondott, hogy ez egy megállapodásnak néhány eleme, és nyilvánvaló, majdan a kormány által beterjesztett jogszabályok, előterjesztések ezt precízíteni fogják.

Éppen ennek az elősegítése végett engedjenek meg néhány megjegyzést. Az egyik pontosan az árfolyam rögzítésének az ügye és az ehhez kapcsolódó kiegészítő hitel. Ez nem más, mint egy kényszerhitel, hiszen, aki ezt az árfolyamrögzítést vállalja, azután a különbözetet hosszú évekig fogja majd gyűjtögetni, és a végén ugyanúgy elkezd visszafizetni. Ez egy nagyon óvatos becsléssel is azt jelenti, hogy egyrészt megnő a hitel futamideje, akár 20 százalékkal, megnő a törlesztési teher, és 2014 után egy következő kormányzati időszakra áttolták a problémát. Ezen azért kéne egy picit még gondolkodni. Szívesen vesszük, hogyha ezt indokolják. *(Közbeszólások.)*

ELNÖK: Tisztelettel kérem a bizottság tagjait, hogy hallgassák figyelemmel az elnök urat.

SIMON GÁBOR (MSZP): Én köszönöm szépen. Minden megjegyzésnek van helye, csak utána kérek majd szót.

Ugyancsak ilyenek gondolom a moratórium feloldásához és a lakáshoz való hozzájutásnak az ügyét is, és itt nem került szóba, de a nemzeti eszközekezelőt sokan a szakmában is egy igazi fekete lónak látják ebben a pillanatban. Nem világos, hogy miként vásárolják meg az ingatlant, hogy milyen áron, és hogy majd a visszabérlés milyen költségeket fog jelenteni ez, az egyébként már az ingatlanukat, tulajdonukat elveszítettek számára, akik egyébként a hitelt továbbra is fogják fizetni. Ezért vetődik fel kérdésként, megint nem provokatív szándékkal teszem, hanem egy szakmai diskurzus keretében, hogy biztosan nem vetődött fel az elsétálás lehetősége, joga, ahogy azt Z. Kárpát képviselő úr is említette, vagy a tiszta lappal való kezdésnek a lehetősége? Mert ma már az a helyzet, hogy valaki elveszítette az ingatlanát, tulajdonképpen már az eredeti hitel nagyságát vissza is fizette, és mondjuk még egyszer annyit még fizet vagy tovább adja a gyermekeinek vagy az unokáinak a visszafizetését, ez nem egy életszerűtlen helyzet, ez sajnos egy reális helyzet.

Ezt kicsit nálam sokszor érzelmesebb megszólaló képviselőtársaim úgy szokták mondani, hogy adósrabszolgaság helyzete, ami kialakulhat, merthogy ez benne van sajnálatosan. Ezért gondolom felvetni még egyszer, hogy a tiszta lappal indulás vagy az elsétálás lehetősége, ha már valaki elveszítette az ingatlant, visszafizette a hitel nagy részét, azt ki kéne engedni ebből a helyzetből. Gondolják meg, hogy ez milyen fokú méltányosság volna. Tudom a költségvetés nehéz helyzetét, nem megyek bele, de hát azért mégiscsak a MOL-ra kifizetett pénzből és a magánnyugdíj-pénztárak forrásából lehetett volna csodákat tenni akár ezen a területen is.

Még néhány megjegyzést engedjenek meg. Az egyik az újrainduló devizahitelekre vonatkozik. Mindenki gondolhatja, hogy ez azért enyhén szólva inkább csak azért van ott, hogy ott legyen az öt pont között. Azt hiszem, a minimálbér tizenötszöröse és a jövedelemnek, akár devizában történő megkapása még a teremben ülők számára is sokszor nehézséget okozna. Nem mindenkire gondoltam, de például vagyunk néhányan, akik nem biztos, hogy átugornák ezt a korlátot ebben a pillanatban. Nem mintha fel akarnánk venni devizahitelt, de ebből az látszik, hogy ez nem egy igazi reális megoldás, hanem csak egy szűk, nagyon szűk kör számára elérhető lehetőség.

Még néhány kérdést engedjenek meg. Az egyik a nemzeti eszközekezelőre vonatkozó kérdések, ezeket megtettem. A második kérdés, ez már felvetődött többször, de engem tényleg érdekelne, hogy van valamilyen becsült aránya annak a megosztásnak, hogy a terhek megosztása hogy történt. Ezt ugye Ertsey Katalin képviselő asszony is kérdezte, hogy hitelek, bankok, állam, tehát úgy egy becsült arány! Hogy ebből a problémából ki mennyit vállal magára? Mégiscsak lássuk. Mert mi azt érzékeljük, hogy itt aránytalanul a terhek nagy részét a hitelek vállalják. Nyilvánvaló, ők vették fel a hitelt, mondhatjuk ezt, és senki nem kényszerítette őket, ezt is említették a képviselő urak, mégis azt gondolom, hogy van olyan elementáris méltányosság. Ebből egy dolog kitűnik, és ezt önök is elmondták, hogy ez az öt pont mindenfajta szociális szempontot nélkülöz. Ez egy más szempont alapján összerakódott öt pont volt. Én hiányolom a szociális szempontokat ennek az öt pontnak a kialakításában.

Néhány javaslatot is szeretnék tenni, pontosan a konstruktív konzultáció jegyében és a későbbiekre vonatkozóan. Az egyiket már megtettem, megtettük többet is, ez a természetes személyek adósságrendezésével kapcsolatos eljárás, a magáncsődnek a behozatala, szeretném javasolni, hogy tegyék hozzá a későbbi eszközrendszerhez, mi támogatni fogjuk.

A második, ezt ugyan Szabó úr vetette fel, de Spaller úrnak tisztelettel el fogom küldeni azt az irományszámmal ellátott anyagot, ami egyébként be lett adva, csak sajnálatosan

elvárt korai szakaszában a kezdeményezés, ami egy eseti parlamenti bizottságra vonatkozik, és kifejezetten abból a szempontból megközelítve, amit itt a Hitelek Mozgalmának a képviselője is említett. Nem átvéve ennek a bizottságnak vagy más bizottságnak az ügyét, hanem egy adott szakaszra, egy adott problémára, és annak a végigkísérésére vonatkozik. Ez se pénzbe, se egyéb költségbe nem kerül, viszont lehet, hogy mindannyian tisztábban látnánk ebben a helyzetben. Javasolom, hogy fontolják meg ennek a lehetőségét.

A következő javaslatom a szociális irányultságú lépésekkel való kiegészítése ennek a javaslatsornak. Tudom, most a nemzeti vagy szociális konzultáció során majd biztos kapnak impulzusokat az állampolgároktól, szeretném javasolni, hogy például a szociális bérlakás-építési program vagy a menedékház programmal való kiegészítés főleg a rászoruló nagycsaládosok esetében szociális módon is segítene ennek a helyzetnek a megoldásában.

Ugyancsak nem került szóba vagy csak talán a Baranovszky úr által egy fél mondat erejéig, ez az adminisztratív és jogi háttér felülvizsgálata. Mind a kettőre volna igény, javasolom, hogy egy olyan regisztert csináljanak, hogy a hitelezéshez kapcsolódó jogszabályi háttérben minden úgy van-e, ahogy ez a hitelek kiszolgáltatottságát hivatott csökkenteni.

Néhány javaslattal, megjegyzéssel és kérdéssel kiegészítve én most úgy vélem, hogy az a vita, amit lefolytattunk, kulturált mederben a problémára irányult. Nyilvánvaló, önök most fognak erre reagálni, és ahhoz kötődően már néhány képviselőtársam rövid reakcióit jelezte igényként. De mégis azt gondolom, hogy ennek az ügynek, ahogy önök is említették, nem vége van, hanem itt kezdődik – mondjuk úgy – a megoldásnak az ügye.

Vártunk rá, szeretném, hogyha most egy viszonylag gyors menetben megpróbálna a kormány előterjesztőként mindezeket, amiket itt megállapított, jogszabályi háttérrel alátámasztva visszahozni a parlament elé, a bizottság szívesen meg fogja ezt tárgyalni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Felelősségteljes feladatomat elvégeztem, úgyhogy visszaadom az ülésvezetést elnök úrnak. Parancsoljon!

(Az elnöklést Simon Gábor veszi vissza.)

ELNÖK: Köszönöm, alelnök úr. Miután több jelentkező nem volt, reakciók voltak, mégiscsak azt gondolom, hogy mielőtt a kormányzati reagálások vagy a PSZÁF részéről a reagálás megvolna, gyorsan megnézzük, hogy egyperces igények vannak-e. Z. Kárpát képviselő úr jelezte. Ha más nincs, utána helyettes államtitkár úr, öné a szó.

Z. KÁRPÁT DÁNIEL (Jobbik): Nagyon szépen köszönöm. Próbálok a két percen belül maradni. Nagyon irigy vagyok arra az optimizmusra, ami itt kormányzati részről elhangzott, mégis úgy érzem továbbra is, hogy ezen csomag révén a kereskedelmi bankok diktálnak, és magyar állampolgárokkal szedetik le a gyapotot. Lehet, hogy ez kicsit erős kifejezés, de tökéletesen tudom vállalni, és így érzem.

Ha csak és kizárólag gazdaságpolitikai döntések sorozatáról lenne szó, akkor bizony ez meg is oldható kéne hogy legyen ezen területeken keresztül. Itt három óriási akadályt látok. Az egyik a munkahelyteremtés enyhén szólva döcögős folyamatábrája, mellyel kapcsolatban a jövőre nézve sem lehetünk teljes mértékben optimisták. A második az államadósság kérdéskörének ilyen szent tehénként való kezelgetése, ami az újratárgyalást teljes mértékben kizárja, és csak a törlesztgetésben hisz. Érdekes módon, az újratárgyalás még ebben az utóbbi egy évtizedben is négy-öt országban eredményre vezetett. Európai országban is és Európán kívüli országban is.

Végül harmadsorban pedig a kis- és középvállalkozások támogatása lehetne kitörési pont. Ezzel szemben a multinacionális intézmények kegyeinek további keresése zajlik. Akkor még egy összevetést hadd hozzak ide. Hogyha most már ötmilliárdról beszélünk a források tekintetében, bár én papíron csak másfélmiliárd elkülönített költségvetési pénzt láttam, akkor adódik a kérdés, hogy az Audi nevű cég miért részesülhet 25 milliárdos társaságiadó-kedvezményben, amikor magam egy egyszerű közgazdász vagyok, de mindenféle számítás azt mutatja az utóbbi években, hogy ezek a kiadott kedvezmények bizony nem hozták be az árukat. Tehát látható, hogy inkább gesztusértékű valamiről van szó, ami egyfajta multinacionális tőkét idevonz, mégis ez akkor még optimista állapot szerint is ötször annyit ér a kormányzat számára, mint a deviza alapú hitelek kérdéseinek a megoldása.

Pontosítanék egy mondatban: nem az államtól vártuk mi a megoldást. Nyilván nem az állam a felelős a kereskedelmi bankok visszaélő gyakorlatáért, csak részben a hiányos jogszabályi környezet miatt. Mi a kereskedelmi bankok azon körétől vártuk volna a megoldást és a nagyobb teherterhelést, aki felelős, felelőssé tehető ezért a problémáért. Gyakorlati kérdéseket csak a jegyzőkönyv kedvéért említenék, hogy a jövőben, amikor a részletszabályozások kidolgozása megtörténik, akkor tudjuk, hogy mire lenne érdemes figyelni. Példának okáért egy kisebbre cserélt lakás esetében az a különbség, ami az adószabályozásban maradhat, mai napig nem tudható, hogy jövedelemként jelentkezik, tehát adózni kell utána, vagy pedig sem. Ennek a kizárása mindenképp szükséges lenne egy olyan helyzetben, amikor amúgy is nehéz sorban lévő emberekről van szó.

Nagyon fontos kérdés az is, hogy miből fogják fizetni a nyilvánvalóan piaci alapú bérleti díjakat az adósok. Spaller képviselőtársam szájából elhangzott, hogy itt azért valami állami szerepvállalásra számíthatnak. Én ezt nagy örömmel üdvözlöm, hiszen fél éve teszem fel ezt a kérdést folyamatosan, ez volt az első olyan érdemi reakció, ami arra enged következtetni, hogy itt azért segíteni fog valaki ezen embereken, hiszen nem életszerű, nem reális, hogy aki a részletet nem tudta fizetni, az majd képes lesz egy bérleti díjat fizetni, és nyilván a fennmaradó adóssága utáni tartozását, emellett részt venni adott esetben átképzési vagy közmunkaprogramokban, és megtalálni újra a helyét a társadalom produktív szférájában. Hát ezt így önmagában nem éreztem volna életszerűnek.

Újra és újra fel kell tennem a kérdést, hogy miért nem működik a walk away vagy az elsétálás rendszere. Itt a számítások elhangzottak, hogy kiszámolták a hozzáértő szakemberek. Ha van rá mód, szeretnék találkozni ezekkel a számításokkal, ha ebben a munkámat meg tudják könnyíteni, azért nagyon-nagyon hálás leszek, hiszen talán akkor így meggyőződéssé válok én is azt illetően, hogy valóban nem működik ez a rendszer. Én ezzel kapcsolatban annyit emeltem ki, hogy nyugat-európai, tengerentúli példák alapján működik, Magyarországon valóban nem áll fenn az a kereskedelmi banki kultúra, ami alapján ez működhetne, de ha vannak kimunkált számítások ezt illetően, biztos, hogy meggyőző erővel fognak bírni ránk nézve is.

Különadó kérdése is szóba került, és ez már az utolsó, ígérem, hogy nem rabolom tovább a bizottság idejét. A különadó áthárítása minősítetten megtörtént már a tavalyi év második felében, a Bankcenter és egyéb szervezetek két tucatnyi bankot érintő vizsgálatai tökéletesen kimutatták, hogy a különadó áthárítása száz százalékban megtörtént. Ha most bármiféle alkudozás tárgyát képezi ugyanez a jövőben kivetett ágazati különadó, akkor felmerül a kérdés, hogy megint csak adófizetői pénzeinkről alkudozunk. Ez ügyben egy színvallást szeretnék én majd a kormányzattól, nyilván kicsikarni nem tudok, de látni mindenképpen szeretnék. És hát ki szeretném jelenteni azt is, hogy továbbra is problémát jelent az, hogy valóban ezrek mennek a híd alá, hogyha ezt a kérdéskört nem rendezzük rendesen. Már most is, amúgy a kilakoltatások miatt többen kellett hogy elhagyják az ingatlanjaikat, nyilvánvaló, hogy a moratórium nem teljes körű, és jelen pillanatban főleg az önkormányzati lakásban lakó, közüzemi hátralékot felhalmozókat érinti leginkább, a

kilakoltatások ellenük lényegében folynak, vagy pedig az új tulajdonosok már a folyóson kopogtatnak. Tehát ezen kérdés meg nem oldása valóban azt a helyzetet idézi elő, hogy ezek mennek a híd alá, ami – én úgy vélem, hogy – még a mai Magyarországon is megengedhetetlen. Nagyon köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Most már aztán kíméletlenül a reagálásoké a lehetőség. Először a helyettes államtitkár úré, aztán az alelnök úré. Államtitkár úr, tessék!

Nátrán Roland reflexiója

NÁTRÁN ROLAND helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium):
Köszönöm a szót, elnök úr.

Tisztelt Bizottság! Nagyon sok javaslat, kérdés elhangzott, megpróbálok mindenre reagálni, bár nyilván nem lesz egyszerű, és természetesen a szakmai kérdésekre próbálok reagálni, a szakmai észrevételekre. Köszönöm egyébként, a hozzászólások túlnyomó része rendkívül konstruktív volt, ami külön hasznos a mi munkánk szempontjából is.

Megpróbálnék sorban haladni. De még mielőtt erre rátérnék, annyit azért érdemes felidézni magunkban, hogy mi történt az új kormány felállítását követően. Hogyha visszaemlékezünk, szinte az első lépések között volt a devizahitelezésnek a beszüntetése, mégpedig olyan eszközzel, hogy deviza alapú hitelben nyújtott kölcsön után jelzálogjog bejegyzése nem lehetséges. Ez volt gyakorlatilag az első tevékenysége az Orbán-kormánynak, hogy ennek a problémának az eszkalálódását megakadályozza.

Ezt követően, az őszi ülészakban a végszavazás – azt hiszem – decemberben volt, fogadta el a parlament a Rogán és Kósa képviselő urak által tett javaslatot, amelyet a kormány is támogatott, amely kifejezetten az egyoldalú szerződésmódosítás tilalmára vonatkozó előírásokat tartalmazott. Amely kifejezetten az egyoldalú kamatemelésre vonatkozó lehetőségeket szűkítette, illetve szabályozta taxatív felsorolással az azt követő kormányrendeletben, hogy mikor lehetséges ez. Csak arra akarom felhívni a figyelmet, hogy az új kormány első tevékenységei között a probléma eszkalálódását és újratermelődését próbálta megakadályozni.

Ezzel párhuzamosan jelentős lépéseket tett a kormány és a parlament annak érdekében, hogy a felügyeleti tevékenységet megerősítse, a felügyelet szervezetét megerősítse, és azt gondolom, hogy ez a törekvés és ez a tevékenység sikeres volt.

Természetszerűleg a kormányzati gazdaságpolitika egésze arra irányul, hogy olyan gazdaságpolitikai, olyan jövedelmi, olyan gazdasági helyzetet teremtsen, olyan gazdasági körülményeket teremtsen, amelyben a háztartások fizetési képessége, hiteltörlesztő képessége meg tud erősödni.

Ez volt tehát az elmúlt, hogy mondjam, egy évnek az első lépései közül a legfontosabb témát érintő lépés, és ezt követően, illetve ezzel párhuzamosan próbáltunk a már összegyűlt, illetve felhalmozott problémára megoldást találni. Érdemes talán végignézni a javasolt pontokat. Az árfolyam-rögzítéses konstrukcióval kapcsolatban szerintem érdemes tisztázni, hogy pontosan mit is céloz ez a konstrukció, és milyen előnyök, illetve hátrányok várhatóak tőle. Az egyik legfontosabb célja a konstrukciónak, hogy stabilizálja és kiszámíthatóvá tegye a háztartások havi törlesztő részletét. Ez az egyik legfontosabb eszköz. Az a jelentős fluktuáció, ami megfigyelhető a deviza alapú hiteltörlesztéseknél, az egy komoly bizalomcsökkentő, illetve bizonytalansági tényező a háztartások gazdálkodásában.

A másik fontos eleme ennek az árfolyam-rögzítéses konstrukciónak, az az, hogy az átmenetileg, akár időlegesen, pár hónapig jelentkező árfolyam-változásokat, árfolyam-kiugrásokat áthidalja. Tehát azt kell megelőznünk, hogy egy adott esetben extrém forint-svájci frank, forint-euró árfolyam-ingadozással szemben a mostani kitettséget csökkentsük, tehát ez a szerepe rendkívül erős ennek a konstrukciónak. És hogy mondjam csak, a harmadik vagy

kevésbé fontos szerepe, hogy a havi törlesztő részleteket érdemben csökkenteni tudja, hiszen ez a konstrukció éppen azokra a háztartásokra fókuszál, amelyek most is tudtak törleszteni. Tudtak törleszteni 223 forint/svájci frank árfolyamon is és tudnak törleszteni most is. Tehát nem elsősorban az a cél, hogy jelentősen mérsékeljük a havi törlesztő részlet összegét, sokkal inkább az általam említett két cél lebegett előttünk, kiszámítható törlesztési környezetet teremtünk, és az átmeneti kiugrásokat próbáljuk meg áthidalni. Azért fontos ez, és erre is fel kell hívnunk a figyelmet, mert a probléma nem kifejezetten és nem elsősorban csak a magyar gazdaságpolitikától függ.

Magyarán, hogyha nagyon prudens, nagyon átlátható és nagyon felelősségteljes fiskális politikát folytat a magyar állam, és ezzel párhuzamosan nagyon prudens, nagyon felelősségteljes és átlátható monetáris politikát folytat a magyar állam, ezzel sikerül a forint-euró árfolyamot kordában tartania, akkor is óriási probléma keletkezhet abból, hogyha az euró-svájci frank árfolyam kedvező irányba mozdul el. Magyarán az euró-svájci frank árfolyammal szemben teljesen feltartott kezekkel állunk, és ezt a kockázatot kell csökkentenünk, és ezt csökkenti a rögzített árfolyam.

Másik fontos dolog ezzel a konstrukcióval kapcsolatban az, hogy ezt a konstrukciót nem szabad statikusan nézni, tehát nem szabad azt gondolni, hogy a 180 forinton rögzített árfolyam és a jelenlegi spotárfolyam közötti különbség mostantól három éven keresztül gyűlni fog a gyűjtőszámlán. Nem erről van szó. Hogyha visszaemlékeznek, a két héttel ezelőtti forint-svájci frank árfolyam 203-204 forint környékén mozgott, de hogyha még tovább nézünk vissza, mondjuk két évvel ezelőtre, akkor még kedvezőbb helyzetben volt a forint a svájci frankkal szemben. Ugye hároméves időszakra rögzítjük a törlesztési árfolyamot, ami azt jelenti, és azzal a reménnyel kecsegtetett, hogy az ellentétes irányú árfolyammozgások remélhetőleg ki fogják oltani egymást. Természetesen, ahogy ez többször is elhangzott, ez nem a probléma végleges megoldása, és bármilyen olyan tényező, gazdasági fordulat, olyan tőkepiaci fejlemény merül fel, amely további beavatkozást igényel, akkor a kormány ezt meg fogja tenni, tehát nagyon fontos ennek a konstrukciónak a monitoringozása és figyelemmel kísérése.

Megpróbálok az elhangzott legfontosabb felvetésekre gyorsan reagálni. A devizahitelezés elindulásával kapcsolatban említette Kárpáti Dániel képviselő úr, hogy 2000-től indult el. A statisztikák alapján ez tényszerűen nem így van. Tehát azt látjuk, hogy a devizahitelezés 2004-től gyorsult fel, és azt követően eszkalálódott. Jogilag természetesen előtte is lehetőség volt rá, de éppen a forinthelek kamattámogatásának köszönhetően ennek nagyon alacsony volt a száma, tehát a pár százalékot sem érte el 2002-ig, amikor ez jelentősen megnőtt, az 2004-ben történt.

A másik ilyen kérdés vagy felvetés a programhoz kapcsolódó költségvetési források iránt érdeklődött. Nagyon fontos, hogy a programban, illetve megállapodásban jelölt másfélmilliárd forint a kamattámogatásos konstrukciónak a költségvetési keretét jelzi. Nem a teljes program, nem a teljes konstrukció. Ennek az egy elemnek, ennek az egy pontnak a költségvetési keretét jelzi, és ez sem azt jelenti, hogy a költségvetési kiadás másfélmilliárdnál nem lehet nagyobb. Ez azt jelenti, hogy a nettó költségvetési hatás nem lehet nagyobb másfélmilliárd forintnál, ez jelentős különbség természetesen.

Adózoói jövedelem lesz-e a kisebb lakásba költözők esetében az így nyert jövedelem? Ez szerintem fontos kérdés, és nagyon örülök neki, hogy elhangzott. Azt gondolom, hogy a benyújtandó törvényjavaslatban erre külön ki kell térnünk, és azt gondolom, hogy ebben az esetben az államnak el kell tekintenie az adóbevételektől, de természetesen kormánydöntés és parlamenti döntés előtt ezt nem tudjuk megelőlegezni.

Ami még nagyon fontos általános kérdésként merült fel, ez a bizonyos walk away jog, ez a bizonyos elsétálási jog. Itt megint csak keveredik szerintem pár dolog. Én magam, megmondom őszintén, nem ismerek olyan nyugat-európai országot, ahol ez a jog létezne.

Először is talán tisztáznunk kellene, hogy mit jelent a walk away jog. Ez azt jelenti, hogy az adós besétál a bankhoz egy adott helyzetben, és leteszi a kulcsot, azaz átadja az ingatlanának a tulajdonjogát a banknak, és ezzel mindenfajta törlesztési kötelezettségtől, mindenfajta hitelkötelezettségtől megszabadul. Ez a walk away right, ez az igazi elsétálási jog. Ez a konstrukció tisztán az Egyesült Államokban létezik, én más országot nem ismerek Európában, ahol ez létezne. És mint alelnök úrtól hallottam az Egyesült Államok közül is 22 tagállamban létezik ez a jog. Azt fontos mérlegelnünk, és szerintem ez egy kicsit elsikkadt itt a beszélgetés során, hogy arról az Egyesült Államokról akarunk-e példát venni, ahol részben éppen a walk away jognak köszönhetően 2008-ban egy pénzügyi és egy gazdasági krízis alakult ki, éppen ez a walk away right okozta a pénzügyi krízist.

Elmondom szívesen, hogy milyen közgazdasági, pénzügyi mechanizmusokon keresztül. Ugye a problémát az okozta, hogy az Amerikai Egyesült Államokban nyújtott jelzálogfedezetű hiteleket egyéb származékos termékekbe, egyéb konstrukciókba csomagolták kereskedelmi bankok, és ezeknek a konstrukcióknak, csomagoknak az értéke kérdőjeleződött meg az ingatlanpiaci árak esésével, és éppen azért kérdőjeleződött meg ezeknek az értéke, mert walk away jog létezik. Ha nem lenne ez a jog, akkor ezek a követelések nem lennének elértéktelenedve. Magyarán a walk away jog mint olyan, arra kényszeríti a bankokat, hogyha prudens módon kell működniük, márpedig makroprudenciális feltételeket értelemszerűen mindenhol a világon előírnak ezeknek a bankoknak, hogy az ingatlanpiaci árakhoz igazodva veszteségeket írjanak le abban az esetben, hogyha az ingatlanpiaci árak kedvezőtlenül alakulnak. Ez egy nagyon fontos tényező. Én nem gondolom, hogy ebbe az irányba kellene elindulnunk. Mi világgazdasági válságot valószínűleg nem tudnánk – sajnos – kiobbantani, már azért sajnos, mert nincsen ekkora gazdasági befolyásunk, de hogy a magyar gazdaságot meg tudná rengengetni egy ilyen jog átgondolatlan és elkapkodott bevezetése, az gyakorlatilag biztosra vehető. Szakmai szempontból én ezt teljes mértékben vállalom.

A walk away joggal kapcsolatban még annyit érdemes megjegyezni, ha a walk away jog, ahol működik, megbeszéltük, az Egyesült Államokban, ott már akkor is létezett ez a jog, amikor a hiteleket kihelyezték a bankok. Tehát ennek a jognak a bevezetése már meglévő hitelállomány esetében, megint csak arra tudok hivatkozni, nagyon komoly pénzügyi, gazdasági válságot okozhat. És ne hitegessük magunkat azzal, hogyha itt bankcsődök vagy pénzügyi csődök, pénzügyi problémák merülnek fel, akkor azt csak a bankok problémája. Tudjuk nagyon jól, hogy ennek a költségeit az államok fogják fedezni, láttuk Nyugat-Európában, illetve Dél-Európában, hogy a bankok megmentésére mekkora összegeket fordítanak az adott költségvetésből, az adott ország költségvetéséből, Írország, Izland, sorolhatnám a példákat. De higgyük el, hogy a bankoknak a pénzügyi stabilitása mindannyiunk érdeke. Természetesen egy megfelelő mértékű és megfelelően szabályozott működési környezetben lehetséges csak ez.

Megpróbálok felgyorsulni. Az elhangzott észrevételek közül a banki felelősségvállalás, illetve a banki terheknek az aránya merült fel még kérdésként. Itt megint csak az egyes konstrukciók esetében érdemes ezt megvizsgálnunk. Az árfolyam-rögzítés esetében az történik, hogy a havi törlesztő részleteket a háztartások 180 forint/svájci frank, 250 forint/euró árfolyamon és 200 forint/japán yen/100 japán yen árfolyamon törlesztik. Tehát a spot és a rögzített árfolyam közötti különbözetet a bankoknak kell finanszírozniuk. Tehát ez egy pénzügyi teher a bankoknak. Erre a finanszírozásra a gyűjtőszámlán akkumulálódó tartozás szolgálhat fedezetül, azonban nagyon fontos eleme ennek a konstrukciónak, hogy a gyűjtőszámla BUBOR-ral kamatozik, tehát rendkívül alacsony mértékű kamatozású számla. Jelenleg a BUBOR 6 százalék, nyilvánvaló, hogy 6 százalékon ma sehol senki nem fog kapni forinthitelt. Forintban vezetett gyűjtőszámláról van szó, rendkívül kedvező kamatozással. A BUBOR elvileg a bankoknak a forrásköltségét közelíti, tehát egy ideális helyzetben minden bank BUBOR-on tudná magát finanszírozni, ez

értelemszerűen a piaci körülmények között nem teljesen van így, és nagyon fontos eleme ennek a konstrukciónak az állami garancia, amelyért viszont a bankoknak garanciadíjat kell fizetniük. A garanciadíj a gyűjtőszámlán felhalmozódott állomány százalékában van meghatározva, ami ezt a BUBOR-referenciahozamhoz kötött kamatozást tovább csökkenti, magyarul végeredményét tekintve, a bankoknak kell finanszírozniuk a gyűjtőszámlát, és messze a saját forrásköltségük alatti kamatot számíthatnak fel. Erre egy nagyon komoly felelősség és tehervállalás a bankok részéről.

Ezzel szemben az állam tehervállalása e tekintetben annyi, hogy garanciát vállal olyan adósok esetleges nem fizetéséért, akik – amint már említettem – 220 forint/svájci frankon is tudtak törleszteni, tehát azért garanciát vállalni, hogy 180-on is tudnak törleszteni, nem egy óriási nagy veszély vagy felelősségvállalás. Az állami felelősségvállalást próbálom ezzel, illetve az erényét próbálom ezzel bemutatni. Értelemszerűen ezzel a garanciával azért vállal az állam felelősséget, illetve készfizető kezességet, hogyha valamelyik családnak kiesik egy jövedelme vagy akár kettő, elhalálozás vagy munkahely elvesztése esetén valószínűleg ezek a háztartások nem fognak nem performálóvá válni, hogyha ez nem következik be.

A banki terhek tekintetében tehát a gyűjtőszámla esetében azt mondhatjuk, hogy a terhek túlnyomó részét a bankok viselik, a háztartások értelemszerűen ebből kisebb részt vállalnak, hiszen ahogy említettem, élvezik a konstrukció előnyeit, az ebből fakadó terheket, tehát a forintszámlának a kamatozását viszont rendkívül kedvező körülmények, illetve feltételek alapján vehetik igénybe. Az eszközkezelős konstrukciók esetében nagyon fontos paramétereket kell megbeszelnünk. Az eszközkezelőnek kettő, illetve három területen lehet jelentősége, egyrészt friss, új lakások építésével, ennek koordinálásával és végrehajtásával, korábbi hitelek fedezetéül szolgáló ingatlanok megvásárlásán keresztül, illetve az önkormányzati kezelésben jelenleg elérhető, jelenleg meglévő lakásállomány devizahiteleseknek történő rendelkezésre bocsátásának a koordinálásával és az ebben történő közreműködéssel. E tekintetben a bankok felelősségvállalását érdemes megvizsgálni. A legfontosabb az a konstrukció, amikor az eszközkezelő megvásárolja a hitelek fedezetéül szolgáló ingatlant. Erre abban az esetben kerül sor, hogyha már nem fizet az adós, 90 napon túli késedelembe esik.

Azért a 90 nap a fontos, mert azt követően - a statisztikák azt mutatják – nagyon kicsi sajnos a performálás, tehát az újratorlesztővé válás esélye. Ebben az esetben tehát egy jelentős diszkonton fogja megvásárolni az eszközkezelő ezeket az ingatlanokat. Ez a diszkont a törvényben, illetve jogszabályokban kerül majd rögzítésre, ezért nyilvánvalóan most nem fogok tudni pontos számokat mondani, de a szakértői elképzelések alapján ez 35 százalék lenne kisteleplési ingatlanok esetében, és mondjuk 50-55 százalék megyei jogú városok, illetve a főváros esetében. Ez azt jelenti, hogy a bankok követelése mögötti fedezetként álló ingatlant az állam az eszközkezelőn keresztül féláron vagy harmadáron megvásárolja. Azt hiszem, itt nem kell tovább ecsetelnem, hogy itt a bankoknak mekkora veszteséget kell leírniuk ebből az ügyletből fakadóan, merthogy nagyon fontos eleme ennek a konstrukciónak, a követelés ezt követően megszűnik. Tehát az adóstól ezt követően a bank nem követelheti már a tartozását. Ez egy nagyon fontos elem és ez vissza-visszatérő elem volt a vitában, hogy ezek az adósok habár csökkentett összegű, de mégiscsak bérleti díjat fizetnek az eszközkezelő konstrukció keretében, és hogyan lennének képesek ezen felül a törlesztő részletüket a fennmaradó hitelük után fizetni, nyilvánvalóan erre nem képesek, hiszen ezek nem performáló hitelesek. A bank ebben az esetben el kell hogy engedje az eszközkezelő által átvett ingatlan vételárán felüli tartozást.

Ez fontos eleme a konstrukciónak. Azt lesz majd nagyon fontos a jogszabályban helyesen és megfelelően előírni, hogy milyen eljárás, procedura alapján kerülhetnek családok, illetve adósok ebbe az eszközkezelő konstrukcióba. Tehát ami fontos nyilvánvalóan, hogy semmilyen tekintetben ne lehessen ezt a konstrukciót walk awayként értelmezni, merthogy

nem is erről van szó, tehát nyilvánvalóan nem erről van szó, de az fontos eleme, hogy amikor már a döntés megszületik, és minden jogszabályi feltétel adott az eszközzel való vásárlásához, a bank ebben az esetben már el kell hogy engedje a fennmaradó tartozást. Ez fontos elem.

Ezzel kapcsolatban amit még érdemes kiemelni, hogy itt az anyagi terheknek egy részét a költségvetés viseli, ugyanis megvásárolja ezeket az ingatlanokat, az anyagi terhek egy másik részét, és ez rendkívül jelentős rész, a bankok viselik, és az anyagi terhek egy részét a korábbi adósok viselik, hiszen ne felejtjük el, hogy elveszítik az ingatlan tulajdonukat, elveszítik az önerejüket, amit ehhez befizettek, és elveszítik azt a törlesztő részletet, amit mondjuk a hitel felvételét követően fizettek. Tehát itt is megvalósul az a cél, hogy minden érintett fél vállaljon szerepet a megoldásban, minden érintett fél anyagi terhet vállaljon. A kamattámogatásos konstrukciót érdemes még megemlíteni. Ugye itt arról beszélünk, amikor egy már nem performáló adós, aki nem tudja fizetni a hitelét, úgy dönt, hogy értékesíti az ingatlanát, és az így befolyó bevételből törleszti a bank felé a fennálló tartozását, és egy kisebb ingatlant, kisebb értékű ingatlant vásárol. Ehhez egy jelentősen kisebb és már forintban nyújtott hitelt vesz fel a banktól, és ehhez kamattámogatást kap az államtól, ami segíti őt ennek a helyzetnek a kinövésében vagy ennek a helyzetnek a rendezésében. Ez egy fontos eleme a konstrukciónak, és megint csak azokat segíti, akik a legnehezebb helyzetbe kerültek.

A szociális elemekről kérdezett még elnök úr. Abszolút egyetértünk, a kormányzati cél is az, hogy jelentős mértékben figyelembe vegyünk a szociális szempontokat. Az eszközzel való konstrukció esetében az elsődleges és legfontosabb szempont az éppen a szociális rászorultság lesz, tehát figyelembe kell venni az eltartottak számát, a gyermekek számát, kiskorú gyermekeknek a számát, és azt a szempontot, amit majd az eszközzel való konstrukciónak kell objektíven mérlegelnie, hogy vajon az így bajba, problémába került adós képes-e saját erőből a lakhatásáról gondoskodni. Hogyha ez nem lehetséges, nyilvánvalóan állami segítségre van szükség, ha lehetséges, akkor viszont ezt az eszközt kell saját magának igénybe vennie. Tehát ebben a konstrukcióban, konstellációban az eszközzel való konstrukciónak kifejezetten egy szociálpolitikai eszköz, kifejezetten azoknak az embereknek nyújt segítséget, akik bajba kerültek, és a lakhatásuk nem megoldott a jövőre tekintettel.

Amiről még érdemes beszélni, szintén elhangzott a hozzászólások kapcsán, hogy milyen tovább tárgyalások folynak a Bankszövetséggel, illetve a bankokkal. Itt a különadót említette több képviselő, illetve képviselő asszony, mint ami egy feketelyuk e tekintetben. Most ami tárgyalásokat folytatunk a bankokkal, és ez egy folyamatos közös gondolkodás abszolút szakértői szinten, azaz, hogy hogyan, milyen eszközökkel lehet a banki hitelezési aktivitást megfelelően prudens és megfelelően átlátható és megfelelően szabályozott körülmények között erősíteni Magyarországon. Hogyha összevetjük a visegrádi négyek országában a banki hitelezési aktivitást, akkor azt látjuk, hogy Lengyelországban, Csehországban és Szlovákiában is sokkal jelentősebb a hitelezési aktivitás, nem kell ecsetelnem, hogy a gazdasági növekedés, a gazdasági növekedés beindulása, a háztartások jövedelmi helyzetének a javulása, a munkahelyteremtés szempontjából mennyire fontos a hitelezési aktivitás növelése. Ez az a kérdéskör, amiről tárgyalásokat folytatunk a bankokkal, értelemszerűen az ő véleményüket is ki kell kérni, de ez a tárgyalás, ez a konzultáció sokkal szélesebb körű ennél, mintsem hogy csak a bankokkal folytatnánk. És nyilvánvalóan a hitelezési aktivitás bővítésében az egyik fontos kérdés, hogy mi történik a bankadóval. Hogyha olyan ösztönzőket sikerül a bankadó számítási módjába építenünk, ami a bankokat a hitelezési aktivitásuk bővítésére vagy növelésére ösztönzi, akkor valószínűleg ez is egy elképzelhető megoldás lehet. Tehát erről folynak tárgyalások, ez a kérdéskör némileg független a devizahiteles problémakörtől, természetesen azonban azzal is részben összefügg.

Az MNB. Simon Gábor elnök úr említette a Nemzeti Bank kritikai észrevételeit. Szakértői egyeztetések a Nemzeti Bankkal is folynak természetesen, értelemszerűen nem lehet olyan megoldást találni valószínűleg, amelyik sem a költségvetésre nem ró terheket, sem

a háztartások helyzetét nem lehetetleníti el. A bankok, a pénzügyi szektor stabilitását sem veszélyezteti. Ezeket a körülményeket nagyon fontos mérlegelni, és arányosan vizsgálni.

Nem akarok abba a kérdéskörbe belefutni, hogy kinek milyen felelőssége van, de azért ne felejtjük el, hogy a Nemzeti Banknak is lett volna jelentős eszköztára ahhoz, hogy a devizahitelezést még annak az eszkalálódása során vagy azt megelőzően visszafogja, úgyhogy természetesen az MNB teljesen szakmai alapon fogalmazta meg valószínűleg az észrevételeit, és ők azokra a kockázatokra hívták fel a figyelmet, amit én is említettem. Nagyon fontos, hogy monitorozzuk és figyeljük az árfolyamok és a gazdasági helyzet alakulását, és hogyha szükséges, akkor beavatkozunk. Azt várjuk, még egyszer mondom, ettől a konstrukciótól, hogy az ellentétes irányú árfolyammozgások remélhetőleg ez alatt a hároméves időszak alatt, ez elég hosszú időszak ahhoz, hogy kioltás egymást, ez nem következik be. Ne adj isten, trendszerű kedvezőtlen árfolyam-változás alakulna ki, akkor azonnal közbe kell lépni, és erre hívta fel a jegybank a figyelmet.

A nemzeti eszközkészletről beszéltünk, az árfolyamrögzítésről elmondta elnök úr, hogy ez nem tekinthető kényszerhittel, illetve akkor lenne annak tekinthető, hogyha feltételeznénk, hogy a mostani árfolyamszint rögzül, és három éven keresztül nem változik. Ebben az esetben értelemszerűen gyűlné a gyűjtőszámlán a tartozás. Reményeink szerint a közeljövőben, illetve ez alatt a három év alatt ellentétes irányú mozgások is megfigyelhetők lesznek.

A devizahitelezés újraindításával kapcsolatban említette elnök úr, hogy olyan szigorú feltételeket állapít meg a javaslat, amit gyakorlatilag alig-alig képes ma Magyarországon valaki teljesíteni. Ez volt a cél, értelemszerűen. Tehát a cél az volt, hogy olyan jogszabályi feltételeket alkossunk, tegyünk javaslatot, amik megfelelnek az európai uniós jogszabályoknak, magyarán megelőzik annak a veszélyét, hogy kötelezettségzegési eljárást indítson ellenünk az Európai Unió. Ezzel egy fontos jogszabályi kötelezettségünknek teszünk eleget, azonban a probléma újrarendezését, újraépítését megelőzzük. Éppen ezért egyrészt makroprudenciális szabályok, másrészt fogyasztóvédelmi szabályok segítségével próbáljuk ezt a problémát kezelni. A fogyasztóvédelmi és makroprudenciális szabályok mindegyike tükröződik ebben a két kritériumban, azaz hogy a devizában hitelt felvenni szándékozó adósnak ebben a devizanemben kell hogy jövedelme keletkezzen, annak érdekében, hogy az árfolyam kitettsége ne legyen jelentős, és ennek a jövedelemnek jelentősnek kell lennie, ugyanis nyilván egy devizában érkező jövedelem némi bizonytalanságot hordoz magában, tehát értelemszerűen valóban az volt a cél, hogy csak azok az állampolgárok vehessenek fel ilyen jellegű hitelt, akiknek egészen biztosan fedezetpozíciójuk van az árfolyamkitettséggel szemben.

Még egy észrevétel volt, amit én megint csak abszolút a konstruktív észrevételek körébe sorolok, ez az adminisztratív és jogszabályi háttérnek áttekintése a hitelezési aktivitás körében. Abszolút egyetértünk, hogy ez egy rendkívül komoly és jelentős feladat, ezentúl sürgető feladat. Ahogy említettem, a kormány megalakulását követően folyamatosan ezen a területen lépéseket hajt végre. Említettem a már meghozott intézkedéseket, de e tekintetben is egyetértünk az elnök úrral, hogy ez a tevékenység nem tud véget érni, tehát ezt folyamatosan vizsgálnunk kell, és ezt is tesszük, hogy hol lehet a jogszabályi adminisztratív környezeten javítani, azon egyszerűsíteni, adott esetben a potenciális kockázatokat kiszűrni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm szépen a helyettes államtitkár úrnak. Könnyűvé tette a helyzetét Balogh László alelnök úrnak, mert szinte mindenre válaszolt. Alelnök úr, mégis, önnek is megadom a szót. Tessék parancsolni.

BALOGH LÁSZLÓ alelnök (Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete): Elnök Úr! Köszönöm szépen a szót, és valóban helyettes államtitkár úr nagy ívű és széles körű válaszával megkönnyítette a dolgomat. Én négy gondolati körre reagálnék csak, és elnézést, ha ezt önkényesen választom ki. Valószínűleg nem fog így a közös válaszból semmi kimaradni.

Az első gondolat a pénzügyi szabályozás kérdése. Nevezetesen az, hogy valóban az utolsó egy évben mi minden történt, én két dologra szeretnék utalni, és talán itt az adminisztratív jogi regiszternél kezdeném. Valószínűleg mindnyájan emlékszünk rá, hogy másfél-két évvel ezelőtt banki magatartási kódexről beszéltünk. Ha valaki ma végignézi a banki magatartási kódex rendelkezéseit és előírásait, azt fogja tapasztalni – mi megtettük ezt -, hogy nagy része ezeknek az előírásoknak immár jogszabályokban szerepel. Bizonyos szempontból a magatartási kódex ilyen értelemben kiürült vagy kiüresedett. Van még néhány olyan rendelkezés, ami reményeink szerint ugyancsak jogszabályi háttérrel fog kapni, tehát ezt, azt gondolom, hogy önmagában érdemes megemlíteni. Vagy csak illusztrációképpen hadd említsem, hogy ma mindenki evidenciának veszi, hogy a bankok középárfolyamon számolják a deviza alapú hitelezésnél az árfolyamokat, de bő egy évvel ezelőtt ez korántsem volt így, és azért emlékezhetünk arra a csatározásra, médiavitákra is, amely ezt a javaslatot, amit a felügyelet akkori elnöke bejelentett interjújában, és többször elmondott, milyen viták előzték meg. Tehát azt gondolom, itt óriási az előrelépés.

Még egy gondolatot a Fogyasztóvédelmi bizottság előtt, azt gondolom, hogy el kell mondanunk, és ez egy lényeges váltás.

A 2000-es évek közepéig – nemcsak Magyarországon, a világban is -, ha azt mondtuk, hogy pénzügyi fogyasztóvédelem, meg azt mondtuk, hogy prudenciális felügyelés, ezt két antagonistikus tevékenységnek tekintette általában a szakma. Azt gondolom, hogy Magyarországon egy paradigmaváltás történt, ennek a lényege pedig az, hogy a prudenciális felügyelés és az ehhez kapcsolódó eszközrendszer és a pénzügyi fogyasztóvédelem nem szükségszerűen antagonistikus, hanem komplementer. Komplementer abban a tekintetben, hogy amikor a fogyasztók egy kritikus tömege elégedetlen a pénzügyi szolgáltatókkal, a bankokkal, a befektetési vállalkozásokkal, akkor az egy olyan bizalmatlansági érzületet kelt, ami végső soron az intézményekkel, ha tetszik, a pénzügyi rendszer egészével szemben a bizalmi tőkét kikezdi. Ha a bizalmi tőkét kikezdi, akkor az egy stabilitási kérdés, egyébként intézményi prudenciális kérdés is. És azt gondolom, hogy részben az új kormány és az új felügyelet, ezt a paradigmaváltást megtette. Tehát ma nálunk, ma már jogilag is megerősítve, ahogy ezt a helyettes államtitkár úr erősítette, a pénzügyi fogyasztóvédelmi eljárások és a prudenciális eljárások részben kapcsolódhatnak egymáshoz, egymást erősítik, és egymásnak kölcsönös információkat szolgáltatnak, és ehhez törvényi felhatalmazásunk van, ami nagyon fontos. Valóban ez nagyon sokáig nem volt meg. De ez egy nagyon fontos, lényeges elem, amiről a Fogyasztóvédelmi bizottság előtt – azt gondolom, hogy – tájékoztatást kell adnom.

A harmadik ilyen elem a pénzügyi kultúra fogalma. Ez több képviselő úr, illetve hölgy szájából és javaslata tekintetében elhangzott. Egyrészt azt gondoljuk, hogy igen, ez egy nagyon hosszú távú és nagyon fontos program, a felügyelet ennek az élén áll, mi ebben nagyon sokat szeretnénk előremenni, persze nagyon sokszereplős a játék. Ahogy szintén elhangzott, itt oktatási programokról is szó van, ebből látszik a probléma sokszínűsége, de azt is látnunk kell, hogy ez se csodaszer, de ezzel együtt hosszú távon ezt a munkát el kell végezni.

És azt is el szeretném mondani, hogy - egyébként itt a bankok bevonása ebbe a folyamatba, elhangzott – nem sokkal ezelőtt a mindennapi pénzügyeink programot a Pénzügyi Iránytű Alapítvány, ahol egyébként a felügyelet aktív szereplő és résztvevő, elindította, ahová már néhány pénzügyi szektor szereplője, jelentős szereplők nagyjából, egészéből 90 millió forinttal szálltak be, kifejezetten azért, mert talán ők is felismerték, hogy van egy szektorérdek

is, hogy ne teljesen tájékozatlan vagy képzetlen fogyasztók álljanak rendelkezésre, a hosszú távú érdekre nézve. Ez még a szektornak is érdeke. Ez persze egy első lépés, de vannak ilyen irányú kezdeményezések. Azt is el kell mondani, hogy a bankrendszer egészében van néhány olyan szereplő, én még azt sem mondom, hogy ez jellemző, de van néhány olyan szereplő, aki mégis csak megértette az üzeneteket, van előrelépés, akik már adósmentő programokkal, csomagokkal léptek elő, és valóban aktívan keresték már gyakorlatilag az ősz folyamától kezdődően azokat a megoldási lehetőségeket, hogy nehéz helyzetbe került adósokkal valamifajta kibontakoztatást egyénileg az intézmény megkeressen, nem mindenki ilyen, de van már ilyen, és nagyon sok bank az átstrukturálási tárgyalásokat is kezdeményezte. A jelzáloghiteleseknél nagyjából-egészéből egy közel 6 százalékos állomány van, ami egy átstrukturált, egy hitelátütemezési tárgyalás eredményeként jött létre. Tehát van egy kulturális elmozdulás, messze vagyunk még a végcéltől, de van egy kulturális elmozdulás a bankrendszerben is.

Az utolsó elem, és ez a negyedik gondolat is, amiről szeretnék egy szót mondani, hogy azok a megjegyzések és megállapítások, hogy a felügyelet az utóbbi egy évben hatékonyan igyekezett a pénzügyi fogyasztóvédelmi munkát végezni, ezt mi bátorításnak vesszük, és köszönjük. De mi magunk is tudjuk, hogy távol vagyunk a végcéltől, tehát igenis sokat akarunk még ezen a területen tenni.

Az, hogy beadványokat, ez is elhangzott, elutasít a felügyelet, ez természetesen előfordul akkor, amikor nincs hozzá hatáskörünk és jogkörünk, hogy megválaszoljuk, de július 1-jétől az Országgyűlés által hozott törvény felhatalmazása alapján létrejön az a pénzügyi békéltető testület a felügyelet mellett, ahol már olyan egyedi panaszokkal, problémákkal is lehet a békéltető testületet megkeresni, amelyeket sajnálatos módon, eddig törvényi felhatalmazás hiányában a felügyelet el kellett hogy utasítson, de a pénzügyi békéltető testület képes lesz arra, hogy 90 nap alatt, ingyenesen, jogi és közgazdasági szakemberek felkészültségével megítéljen és eldöntsen.

Elnök Úr! Remélem, nem voltam túl hosszú. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Alelnök úrnak is köszönöm szépen. Hölgyeim és Uraim! A bizottság, úgy vélem, hogy ma azt a feladatát maradéktalanul betöltötte, hogy ezt a témát napirendre véve, a téma kapcsán azt a szükséges konzultációt lefolytatta, ami vélemények és álláspontok megismerését tette lehetővé. Köszönöm államtitkár úrnak, alelnök úrnak a részvételt és a civil szervezeti megszólalóknak is. A bizottsági ülés ezen napirendjét lezárom.

Egyebek napirendben nincs bejelentenivalóm, úgyhogy mindenkinek jó munkát kívánok. Köszönöm szépen. Találkozunk a következő bizottsági ülésen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 20 perc)

Simon Gábor
a bizottság elnöke

Zsigó Róbert
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezető: Lajtai Szilvia